

Myra Tiyatrosu'nda Ele Geçen Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler

Mold-Made Relief Bowls from the Hellenistic Period Unearthed in the Myra Theater

Cüneyt ÖZ*

Öz: Myra'nın görkemli yapılarından biri olan tiyatrodaki 2011 yılında yapılan kazı çalışmalarında ele geçen otuz beş adet kalıp yapımı kabartmalı kâse parçası bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu kâseler, çam kozalağı taklidi, bindirme yapraklı, bitkisel bezemeli, rozet bezemeli, uzun taç yapraklı kâseler ve diğerleri olmak üzere altı farklı grupta değerlendirilmiştir. Myra kalıp yapımı kabartmalı kâseleri, analogi yoluyla yapılan karşılaştırmalarla, MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir. Kâseler üzerinde İon kymationu, giyoş, rozet, saç örgüsü (?), acanthus yaprağı, çam kozalağı, farklı yaprak çeşitleri (uzun taç yapraklar, eğrelti otları vb.), inci dizisi, nokta dizileri ve dalga motifi gibi oldukça farklı bezeme türleri görülmektedir. Myra tiyatrosunda bulunan bu kâselerin Attika ve Delos tipini etkileyen, Batı Anadolu atölyelerinden Ephesos üretimi oldukları düşünülmektedir. Söz konusu kâselerin kil ve astar özellikleri Ephesos örnekleriyle benzerlik göstermektedir. Bu benzerlikler dışında, Myra'daki kâselerden birinin madalyon kısmındaki Ephesos'ta faaliyet gösteren *Philon Atölyesi*'ne ait imza, Myra örneklerinin Ephesos kökenli olduklarını kanıtlar niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Myra (Lykia) • Hellenistik Dönem • Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler • Megara Kâseleri

Abstract: This study examines thirty-five mold-made relief bowl fragments found during the 2011 excavations in the theater, one of the magnificent structures of Myra. These bowls were examined in six different groups as bowls with pine-cone, imbricate, vegetal/floral, rosette, long petals, and other examples. These Myra mold-made relief bowls were dated to the second half of the IInd century B.C. and the first half of the Ist century B.C. The bowls have quite different types of decorations such as ionic kymation, guilloche, rosette, braid (?), acanthus leaf, pine-cone, different types of leaves (long petals, ferns, etc.), strings of pearls, strings of dots, and wave patterns. It is thought that the bowls found in the Myra theater were produced in Western Anatolian workshops in Ephesos, which influenced the Attika and Delos type. The clay and slip properties of these bowls are similar to those of the Ephesian samples. Apart from this similarities, on the medallion part of one of the bowls found in Myra, the signature of the *Philon Workshop* operating in Ephesos shows that the origin of the Myra examples is Ephesos.

Keywords: Myra (Lycia) • Hellenistic Period • Mold-Made Relief Bowls • Megara Bowls

Giriş

Myra, Orta Lykia'da, Myros Çayı'nın Akdeniz'e döküldüğü alüvyonal bir ova üzerine kurulu olup günümüzde Antalya ili, Demre ilçesi sınırlarında yer almaktadır (Fig. 1). Myra tarihiyle ilgili en erken buluntular kentte yer alan Klasik Dönem'e (MÖ IV. yüzyıl) ait kaya mezarlarıdır¹. MÖ 540 yı-

* Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Diyarbakır. 0000-0003-4229-1398 cuneyt.oz@outlook.com

Makale Türü: Araştırma | Geliş Tarihi: 27/12/2021 | Kabul Tarihi: 03/02/2022 ; Öz C. 2022, "Myra Tiyatrosu'nda Ele Geçen Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler". *Cedrus X*, 113-138.

¹ Çevik 2016, 224; kaya mezarları hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Tıbikoğlu 2021. Myra'nın tarihi sanılanın aksine çok daha eskiye gidiyor olmalıdır. Nitekim son yıllarda yapılan araştırmalar neticesinde bölge genelinde Pa-

ında Harpagos'un Ksanthos'u işgaliyle, tüm Lykia gibi Myra'da Pers egemenliğine girmiştir².

Fig. 1. Lykia Bölgesi'nde Myra'nın Konumu (Thomsen 2020, 13, abb. 1)

Lykia, Pers egemenliği öncesi *dynast* olarak tanımlanan yerel beyler tarafından yönetilmektedir³. Myra'nın MÖ V. yüzyılda güçlü bir hanedanlık olduğuna dair henüz elde yeterli veri bulunmamasıyla birlikte, aynı yüzyılın son çeyreğine kadar Ksanthos Hanedanlığı'nın idaresi altında olduğu düşünülmektedir⁴. Ksanthos Hanedanlığı'nın zayıflamasıyla etkisini arttıran Limyra beyi Perikle Dönemi'nde (MÖ 390-360) Myra'nın Limyra Hanedanlığı'nın egemenlik alanı içerisinde olduğu ifade edilmektedir. Lykia, MÖ 360 yılından sonra III. Aleksandros'un (Büyük İskender) gelişine kadar Kariyalı Hekatomnid Sülalesi'nin egemenliği altındadır⁵. MÖ 333 yılında Lykia'nın Büyük İskender tarafından fethini, 306 yılında Ptolemaioslar'ın egemenlik altına alması takip eder⁶. MÖ 197 yılında III. Antiokhos'un Lykia kentlerinden Limyra, Ksanthos, Patara ve Andriake'yi (Myra'nın limanı) fethetmesiyle bölge Seleukoslar eline geçmiştir⁷. III. Antiokhos'un MÖ 188 yılında Roma'yla giriştiği savaşta yenilmesi sonucu yapılan Apamea Barış Antlaşması'na göre tüm bölge Roma müttefiki Rhodos'a bırakılmıştır. Fakat bu durumu kabul etmeyen Lykialılar, Roma'ya elçiler göndererek bağımsızlıklarını talep etmiştir. İstekleri kabul gören Lykialılar MÖ 167 yılında bağımsızlıklarına kavuşmuşur⁸. MÖ II. yüzyılda Ksanthos ile *isopoliteia* (eşit yurttaşlık hakkı) antlaşması yapması⁹, Geç Hellenistik Dönem'de Tyberissos ve Teimiussa'nın birlikte kurdukları *demos* ile *sympoliteia* içinde

leolitik Çağ'dan Tunç Çağı içlerine kadar inen kültürel bir hareketlilik görülebilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bk. Çevik 2015, 27-35; Becks 2016, 26 vd.; Ayrıca bk. *Tavabaşı*: Korkut *et al.* 2015; *Girmeler*: Becks & Polat Becks 2013, 166 vd.; Takaoğlu *et al.* 2015, 111 vd.; *Tlos*: Korkut 2015a-b; *Çaltılar*: Momigliano *et al.* 2011, 61 vd.; *Ksanthos*: des Courtils 2005, 41 vd.; *Letoon*: Atik -Korkmaz 2016, 191; *Limyra*: Marksteiner 2012, 199 vd.; *Patara*: Işık 1994, 1 vd.; İşkan 2016, 142 vd.; *Gagae/Gaxe*: Çevik & Bulut 2008, 65 vd.

² Çevik 2010, 57.

³ Alkan 2013, 28-39.

⁴ Alkan 2013, 34, 37, dn. 143.

⁵ Alkan 2013, 36, 38.

⁶ Çevik & Bulut 2010, 26.

⁷ Behrwald 2000, 80 vd.; Takmer 2006, 67; Çevik & Bulut 2010, 26.

⁸ Çevik & Bulut 2010, 26.

⁹ Alkan 2013, 78 vd.

bulunmasının¹⁰ yanı sıra Massikytos bölgesinin baş darphanesi de olan¹¹ Myra, Hellenistik Dönem'de Lykia Birliği'nin¹² en önemli kentlerinden birisi konumundadır¹³. MÖ I. yüzyıl başlarında, tıpkı Patara, Tlos ve Ksanthos gibi Myra'da "*Lykia Ulusunun Metropolis*" unvanını taşımaktadır¹⁴. MÖ 42 yılında Brutus'un komutanı Lentulus Spinther, Andriake limanındaki zincirleri kırarak kenti işgal etmiştir. MS 18 yılında Germanicus ve karısı Agrippa Myra'yı ziyaret etmiş ve kentin limanı Andriake'ye heykelleri dikilmiştir¹⁵. MS 60 yılında Aziz Paulus Roma'ya giderken Andriake limanı ve Myra'ya uğramıştır. Nero Dönemi'nde limana gümrük yazıtı dikilmiş; MS 129 yılında Hadrianus adına limanda çeşitli yapılar inşa edilmiştir¹⁶. Tüm bölge gibi, Myra'da, MS 141/142 ila 240 yıllarında iki kez deprem geçirmiş; özellikle ikinci depremde oldukça fazla hasar gören kente III. Gordianus sikke basma hakkı tanımıştır¹⁷. Myra, Hristiyanlığın başlamasıyla önemini sürdürmeye devam etmiştir. Erken Doğu Roma Dönemi'nde II. Theodosius (MS 408-450) Lykia ve Lykaonia eyaletlerini ayırarak Myra'yı Lykia'nın metropolis, dini ve idari başkenti ilan etmiştir¹⁸. MS 789 yılında Arap donanmasının saldırısına maruz kalan Lykia, 802 yılında Abbasiler¹⁹, 12. yüzyılda ise Türkler tarafından fethedilmiştir²⁰.

Myra'nın görkemli yapılarından biri olan tiyatrodaki kazı çalışmaları 2011 yılında başlamış olup hâlen devam etmektedir²¹. İncelenen kalıp yapımı kabartmalı kâseler, tiyatronun orkestrası, sahne binası ve sahne binasının önünde yürütülen kazı çalışmalarında ele geçmiştir (Fig. 2).

Fig. 2. Kâselerin Ele Geçtiği Alanlar (© Myra-Andriake Kazı Arşivi)

Tiyatronun kayalık bir yamaca oturtulan caveası Hellenistik²² olup; caveanın yan kısımları ise Roma Dönemi'ne özgü kemerli-tonozlar üzerine oturmaktadır²³. MS II. yüzyılda yaşanan deprem

¹⁰ Schuler 2007, 383 vd.

¹¹ Troxell 1982, 130.

¹² Lykia Birliği hakkında bk. Korkut 2007, 129-137.

¹³ Myra, Lykia Birliği'nde 3 oy hakkına sahip altı kentten birisi olup birlik içinde bulunan tek Orta Lykia kentidir (Çevik 2015, 360).

¹⁴ Çevik 2015, 360. MS II. yüzyılda da metropolis unvanı aldığı söylenir (Çevik 2010, 58).

¹⁵ Çevik 2010, 57.

¹⁶ Çevik 2010, 57-58.

¹⁷ Çevik & Bulut 2010, 28; Aygün 2018, 28.

¹⁸ Malalas 1986, 199-200.

¹⁹ Hellenkemper 1993, 99-106; Küçükaşçı 2006, 380.

²⁰ Foss 1994, 3; Erdem 2006, 246; Güçlü 2010, 305-318.

²¹ Kazı çalışmaları ile ilgili ayrıca bk. Çevik *et al.* 2012, 65-66; 2013, 90-91.

²² Çevik 2015, 370.

²³ Çevik 2010, 64.

sonrasında tiyatronun caveası ve sahne binası yeniden inşa edilmiş; III. yüzyılda ise yoğun bir onarımdan geçmiştir²⁴.

Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler

Benndorf, Athenaeus'un Megaralılar'ın kullandığı kâseyi tanımladığı pasajındaki "γυάλας²⁵" kelimesinden dolayı bu tip kâseler için "*Megara Kâseleri*" terimini kullanmıştır²⁶. Sonraki araştırmacılardan Schwabacher²⁷ "*Hellenistik Kabartmalı Seramik*", Waagé²⁸ "*Kalıplanmış Kâseler*", Edwards²⁹ ise "*Kalıplanmış Kabartmalı Kaplar*" şeklinde tanımlamıştır. Rotroff ise bu terimin kâseleri tanımlamada yetersiz ve eksik olduğunu belirterek "*Kalıp Yapımı Kâseler*" ifadesini önermiş³⁰; ancak sonraki yayınında "*Yarımküre Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler*" şeklinde değiştirmiştir³¹. Günümüzde genel kabul gören tanımlama ise "*Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler*" şeklindedir³².

Hellenistik Dönem seramikleri arasında en popüler formlardan olan bu içki kâseleri, kalıpta şekillendirilmiş³³, yaklaşık yarı küresel formda, figürlü, bitkisel ve geometrik kabartmalarla bezemeli gövdeye sahip, kulpsuz ve kaidersiz³⁴ yapılmışlar ve MÖ III.-II. yüzyıllar boyunca yaygın olarak kullanılmışlardır³⁵. Kâselerin *rim pattern* (ağız kenar bandı/çerçevesi), *calyks/kalyks* (bezemeli alt gövde) ve *medallion/madalyon* (dip/kaide) olarak isimlendirilen üç bölümden oluşturulmuş özel form terminolojisi bulunmaktadır³⁶. Mısır'daki altın ve gümüşten yapılan kabartmalı kapların taklitleri olarak ortaya çıkan bu kâselerin pişmiş topraktan örnekleri, Atinalı çömlekçiler tarafından MÖ III. yüzyılın üçüncü çeyreğinde üretildiklerinde³⁷, Mısır kâselerinden etkilendikleri görülmektedir³⁸. Özellikle metal prototiplerine göre daha ucuz oldukları ve kolay temin edildikleri için kısa sürede

²⁴ Özdilek 2016, 176; Ayrıntılı bilgi için ayrıca bk. Çevik 2010, 64 vd.; Öz 2020, 17-18.

²⁵ Ath. *Deip.* XI. 467c.

²⁶ Benndorf 1883, 117-118. Aynı terimi kullanan diğer araştırmacılar için bk. Thompson 1934, 351; Jones 1950, 163-165; Hellström 1965, 19; Bouzek & Jansová 1974, 14.

²⁷ Schwabacher 1941, 182.

²⁸ Waagé 1948, 29.

²⁹ Edwards 1975, 150.

³⁰ Rotroff 1982, 2 vd.

³¹ Rotroff & Oliver 2003, 91. Rotroff (2013, 2018) son yayınlarında ise "*Moldmade Bowl(s)/ Kalıp Yapımı Kâseler*" terimini tercih etmiştir.

³² Gürler 2000; Şahin 2011-2013; Ersoy 2013; Rotroff 2013; Rogl 2014; Yedidağ 2015; Tamsü Polat 2016; Erol & Tamer 2017; Rotroff 2018; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020.

³³ Üretim teknikleri hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Thompson 1934, 452; Rotroff 1982, 4-5; Kossatz 1990, 1; Daskalakis 2012, 227, dn. 3; Rogl 2014, 113.

³⁴ İçi rozet bezeli veya bezemesiz alçak halka kaideli örneklerde görülmektedir (Tsantila 2004, 329-331, EIK. 1β, 2α, 3β; A.M.A. 2069-2072, 2062, 2051; Daskalakis 2012, 290-291, EIK. 14-15; 139-142, 146, 148, 156-157, 162, 169; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 321, Lev. 3: 13-14).

³⁵ Bouzek & Jansová 1974, 15.

³⁶ Rotroff 1982, 3.

³⁷ Rotroff 1982, 6-13; Burke ve Pollitt, bu kapların ortaya çıkışı için MÖ III. yüzyılın sonları önermektedir (Burke & Pollitt 1975, 91).

³⁸ Thompson 1934, 313-330, 455-457; Rotroff 1982, 6-13; 2006, 359.

Atina'dan birçok merkeze ihraç edilmişlerdir³⁹. Kalıp yapımı kabartmalı kâselerin Hellenistik Dönem'de üretilen boya bezeli seramiklere göre daha kolay üretilmelerinin yanı sıra farklı ve gösterişli olmaları, onların, bu dönemde yerel üretim yapan birçok merkezde taklitlerinin üretilmesini sağlamıştır⁴⁰. MÖ III. yüzyılın son çeyreğinde Korinthos, Argos, Elis ve Sparta'da bu kâselerin yerel üretimi başlamış⁴¹, MÖ II. yüzyılda ise bu yerel üretimler tüm Akdeniz havzasına yayılmıştır⁴². Yerel olarak üretildiği merkeze göre form ve bezeme farklılıkları gösteren bu kâseler, Ege Adaları⁴³, Karadeniz Bölgesi⁴⁴, Makedonya⁴⁵, İtalya⁴⁶, Anadolu⁴⁷, Kuzey Afrika⁴⁸, Mısır⁴⁹ ve Suriye⁵⁰ dâhil Akdeniz havzasından Orta Asya'ya, hatta Afganistan'a kadar birçok kentte üretilmiştir⁵¹.

Kalıp yapımı kabartmalı kâselerin iki ana formu bulunmaktadır: Attika ve Delos tipi⁵². MÖ III. yüzyılın son çeyreğinden II. yüzyılın ortalarına kadar üretimi devam eden Attika tipi kâseler, derin gövde ve dışbükey ağız yapısına sahiptir⁵³. Attika'da, Batı Anadolu atölyelerinin etkisiyle, son dönemlerde uzun taç yaprağı bezemeli kâselerin ortaya çıkışına paralel olarak daha sığ ve düz dipli örnekler üretilmiştir⁵⁴. MÖ II. yüzyılın ikinci çeyreğinde başlayarak I. yüzyılın ikinci çeyreğine kadar üretimi devam eden Delos tipi kâseler⁵⁵, Attika örneklerine göre daha sığ, dik profilli, yarı küresel ve dar hacimli bir gövde, düz veya içe dönük ağız yapısı ile düz bir kaideye sahiptir⁵⁶. Attika örneklerine göre daha kalitesiz bir işçilik görülmektedir⁵⁷. Anadolu'da ele geçen kalıp yapımı kâselerin Delos üretimi olduğu düşünülmüştür. Fakat daha sonraki yıllarda yapılan araştırmalar bu kâselerin kökeninin Güney İonia'da Ephesos olduğunu ve Delos'un sadece ihraç merkezi olarak kullanıldığını ortaya çıkarmıştır⁵⁸. Delos tipi kâselerin üretimi, o dönemde güçlü ticari faaliyet alanına sahip Ephesos⁵⁹, Priene⁶⁰ ve Miletos⁶¹ gibi merkezlerde yoğunlaşmıştır. Kuzey İonia, Mysia (Pergamon⁶²,

³⁹ Rotroff 1982, 10.

⁴⁰ Bouzek & Jansová 1974, 14.

⁴¹ Siebert 1978, 159 vd.; Domăneanțu 2000, 14.

⁴² Hellström 1965, 20.

⁴³ Domăneanțu 2000, 14; Daskalakis 2012, 228.

⁴⁴ Blavatskij 1959, 174-176; Šurgaja 1962, 74-79; Levi 1964, 225-272; Šelov 1969, 220-247; Kovalenko 1996, 51-57; Žuravlev & Žuravleva 2014, 260-262; Lawall *et al.* 2014, 29 vd.

⁴⁵ Anderson -Stojanović 1992, 29-35.

⁴⁶ Moevs 1980, 165-229.

⁴⁷ Courby 1922, 400-408.

⁴⁸ Kenrick 1985, 108-113.

⁴⁹ Courby 1922, 398-399.

⁵⁰ Waagé 1948, 29-30; Christensen 1971, 24-36.

⁵¹ Diğer kentler için ayrıca bk. Courby 1922.

⁵² Thompson 1934, 454; Rotroff 1982, 14 vd.

⁵³ Rotroff 1982, 33; Kossatz 1990, 2.

⁵⁴ Rotroff 1982, 32-36.

⁵⁵ Laumonier 1977, 7.

⁵⁶ Thompson 1934, 454; Laumonier 1977, 2-3; Kossatz 1990, 2.

⁵⁷ Courby 1922, 368; Thompson 1934, 454.

⁵⁸ Anderson -Stojanović 1992, 30; Grzegorzówka 2010, 25; Guldager -Bilde 2010, 272, 275.

⁵⁹ Seiterle 1982, 145-149; Mitsopoulos-Leon 1991, 13, 67-74; Gassner 1997, 71-88; Dereboylu 2001, 28-44.

⁶⁰ Wiegand & Schrader 1904, 401-409.

Daskyleion⁶³) ve Aiolia (Myrina⁶⁴, Kyme⁶⁵, Phokaia⁶⁶) kentlerinde üretilen kâselerden Attika ve Delos tipine benzeyenler olduğu gibi, benzemeyip farklı yerel form özellikleri gösteren örnekler de bulunmaktadır. Kalıp yapımı kabartmalı kâselerin popülerliği MÖ I. yüzyılın ortalarında yaygınlaşan *sigillata* lardan dolayı giderek azalmıştır⁶⁷. Bu azalma kronolojik olarak bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir⁶⁸.

Myra Tiyatrosu'nda Bulunan Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler

Kalıp yapımı kabartmalı kâselerin bezemeleri dikkate alınarak Courby ve Rotroff'un yaptığı sınıflandırmada⁶⁹ genel olarak çam kozalağı taklidi kâseler, bindirme yapraklı kâseler, bitkisel bezemeli kâseler (rozet bezemeli kâseler, uzun taç yapraklı kâseler) ve figürlü kâseler olmak üzere dört ana grup vardır. İncelenen otuz beş adet kâsenin gruplandırılması yukarıdaki sınıflandırma dikkate alınarak yapılmış; bu gruplandırma dışında kalan kâseler ise diğer örnekler başlığı altında değerlendirilmiştir⁷⁰ (Figs. 3-4).

Çam Kozalağı Taklidi Kâseler (Fig. 3: 1-3, Kat. No. 1-3)

Kalıp yapımı kabartmalı kâselerin en erken bezeme repertuarında olan çam kozalağı⁷¹ motifi, MÖ III. yüzyılın son çeyreğinden II. yüzyılın ortalarına kadar Atina'da üretilen kâseler üzerinde yaygın olarak kullanılmıştır; ancak II. yüzyılın ortalarından sonra yerini uzun taç yaprağı motifine bırakmıştır⁷².

Myra'da üç kâse gövde parçası üzerinde bu tip bezeme görülmektedir (Fig. 3: 1-3, Kat. No. 1-3). Bu parçalar üzerindeki çam kozalağı motifi stilize edilmiş yan yana dizili eşkenar dörtgenlerden oluşmaktadır (Fig. 3: 1-3). Kat. No. 3'ün üzerindeki eşkenar dörtgenlerin ortası diğerlerine göre piramidal çıkıntılı yapılarak belirginleştirilmiştir (Fig. 3: 3). Sık dokulu ve gözeneksiz, koyu gri ve koyu yeşilimsi gri renkteki killeri yoğun, az ve çok az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkıdır. Parlak ve mat görünümlü astarları ise siyah ve kırmızımsı siyah (Kat. No. 3) tonlarındadır.

⁶¹ Kossatz 1990, 104-108.

⁶² de Luca & Radt 1999, 92; Pergamon'da ele geçen en erken parça MÖ III. yüzyılın sonuna tarihlenmektedir (Gürler 2000, 420).

⁶³ Dereboylu 2003, 55-56.

⁶⁴ Courby 1922, 402; Thompson 1934, 459.

⁶⁵ Bouzek & Jansová 1974, 17.

⁶⁶ Civelek 2004.

⁶⁷ Akamatis 1993, 22; Ephesos'ta da MÖ I. yüzyılın sonları civarında üretim sonlanmaktadır (Rogl 2014, 135).

⁶⁸ Rogl 2014, 114. Antiokheia'da MS I. ve II. yüzyıl boyunca az da olsa üretildikleri bilinmektedir (Waagé 1948, 30).

⁶⁹ Courby 1922, 325 vd.; Rotroff 1982, 14 vd.

⁷⁰ Makaleye konu seramikleri çalışmam için gerekli izinleri veren Myra-Andriake kazı başkanı değerli hocam Prof. Dr. Nevzat Çevik'e çok teşekkür ederim.

⁷¹ Kozalak motifi Neolitik Dönem'den bu güne sevilerek kullanılmış bir bezemedir. Mısır inancında ölümden sonraki yaşamla ilişkilendirilen kozalak, Assurlarda ise doğurganlığı simgelemektedir. Kozalak, her toplumda ayrı bir anlam ifade etmektedir. Ayrıntılı bilgi için bk. Kaya Zenbilci 2021, 212 vd.

⁷² Thompson 1934, 451 vd.; Rotroff 1982, 15 vd.

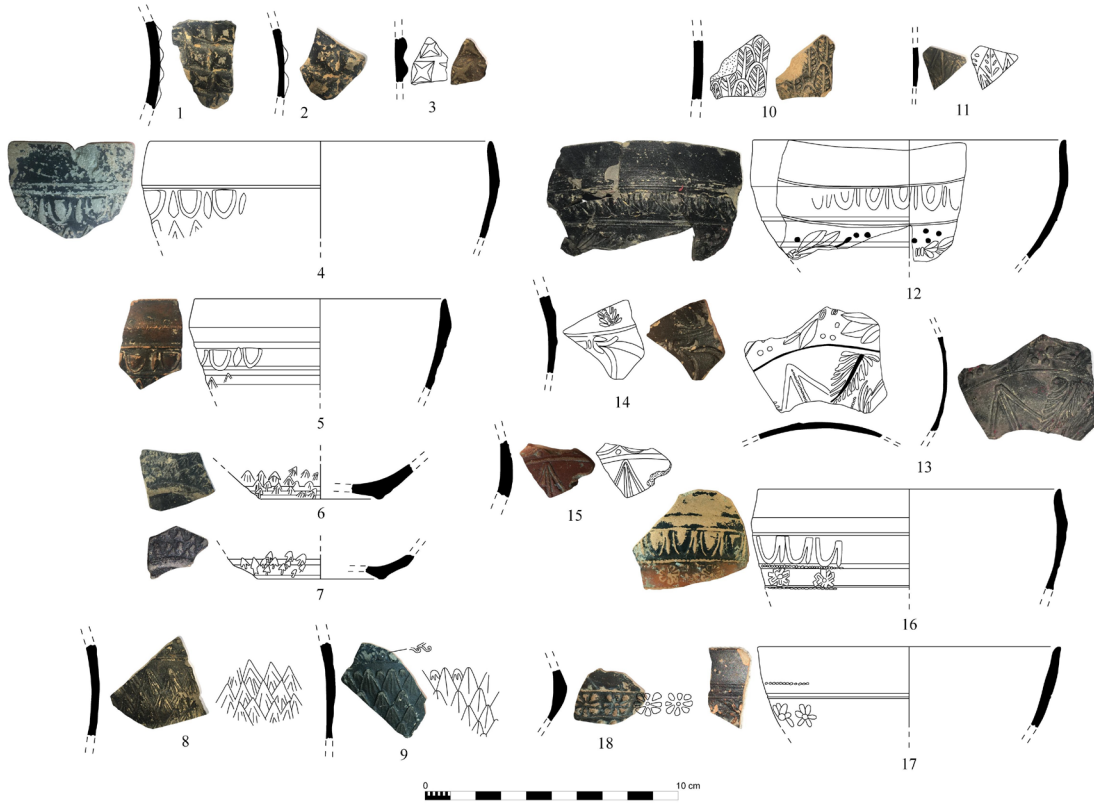

Fig. 3. Çam Kozalağı Taklidi (1-3), Bindirme Yapraklı (4-11), Bitkisel Bezemeli (12-15) ve Rozet Bezemeli (16-18) Kâseler (© C. Öz)

Çam kozalağı taklidi kâselerin Hellas'ta (Atina Agorası, Korinthos, Pynx, Kerameikos) bulunan örnekleri için MÖ III. yüzyılın sonları ile II. yüzyılın başları⁷³, Anadolu'dakiler (Sardis, Iasos, Labraunda, Priene, Ephesos, Kibyra, Pergamon, Tralleis, Metropolis, Gözlü Kule, Daskyleion) için ise MÖ II. yüzyılın ilk yarısı⁷⁴ genel kabul gören tarihlendir⁷⁵. Bu tip kâseler üzerinde görülen stilize yan yana dizili eşkenar dörtgenler ve piramidal çıkıntılar daha geç bir tarihin, MÖ II. yüzyılın ortalarından az öncesinin belirteçleridir⁷⁶. Myra'daki çam kozalağı taklidi kâselerin benzerleri⁷⁷ ise genel ola-

⁷³ *Atina Agorası*: Thompson 1934, 362, Fig. 47 C29; Rotroff 1982, 15, Pl. 1, 2: 1-16, 7-12; Rotroff 2006, 361-363, Fig. 2; *Korinth*: Edwards 1975, Pl. 65: 783; 1981, 197, Pl. 45: C-1980-128; 1986, 410, Pl. 85: 1a, b; *Pynx*: Edwards 1956, Pl. 48: 94-103; *Kerameikos*: Schwabacher 1941, 217, Pl. 8: 1-2.

⁷⁴ *Sardis*: Rotroff & Oliver 2003, Pl. 104: 599-600; *Iasos*: Pierobon 1987, 83, nr. 4; *Labraunda*: Hellström 1965, 22, Pl. 11: 138-140; *Priene*: Wiegand & Schrader 1904, 407, Abb. 531: 43-44; *Ephesos*: Dereboylu 2001, Taf. 17, 18: 122-129; Lätzer 2009, 193, Taf. 10: 95-96; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 180: K69-70; *Kibyra*: Saygılı 2012, 399, Lev. 1: 1; *Pergamon*: Ziegenaus & de Luca 1975, Taf. 48: 9; *Tralleis*: Saraçoğlu & Çekilmez 2011, 243, Res. 6: a-f; *Metropolis*: Gürlü 1994, 41-42, Lev. 7: 47; *Tarsus/Gözlü Kule*: Jones 1950, 163-165, Fig. 129d; *Daskyleion*: Dereboylu 2003, 59, Pl. 43: K27-29.

⁷⁵ Bu tipe ait kâseler MÖ I. yüzyılın ikinci yarısında da görülmektedir. Ephesos örnekleri için bk. Lätzer 2009, 145, 193, Taf. 10: 95-96.

⁷⁶ Courby 1922, 334-336; Edwards 1981, 197; Delos örnekleri için ayrıca bk. Laumonier 1977, Pl. 44, 49, 111: 4190, 4278, 4184, 4187, 4189, 4252.

rak MÖ III. yüzyılın sonu ile II. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir. Ancak Kat. No. 1 ve 2'nin üzerindeki stilize eşkenar dörtgenler (Fig. 3: 1-2) ile Kat. No. 3'teki piramidal çıkıntılar (Fig. 3: 3) Myra'daki örneklerin daha geç bir tarihe, olasılıkla da MÖ II. yüzyılın ilk yarısına ait olduklarını göstermektedir.

Bindirme Yapraklı Kâseler (Fig. 3: 4-11, Kat. No. 4-11)

Kâselerin gövde bezemesini oluşturan bu tip örneklerde, gövdenin tamamı balık pulu biçiminde⁷⁸, üst üste bindirilmiş büyük veya küçük yapraklarla bezelidir. Myra'da bu gruba ait sekiz adet kâse örneği bulunmuştur (Fig. 3: 4-11); hem büyük hem de küçük yapraklarla bezeli kâseler görülmektedir. Büyük yaprak bezeli örneklerin bezenmesinde uzun eğrelti otları (Fig. 3: 4-5, 8), stilize edilmiş üçgen yapraklar (Fig. 3: 9) ile yuvarlak ve üçgen uçlu sık damarlı yapraklar (Fig. 3: 10-11) tercih edilmiştir. Büyük yaprak bezeli kâselerden Kat. No. 4 ve 5'in ağız kenar bandında Ion kymationu (Fig. 3: 4-5), Kat. No. 9'un ise giyoş motifi (Fig. 3: 9) görülmektedir. Küçük yaprak bezeli kâselerin süslemesinde ise eğrelti otları⁷⁹ kullanılmıştır (Fig. 3: 6-7). Sık dokulu ve gözeneksiz, koyu gri, gri ve kırmızı renkteki homojen killeri çok az ve az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılıdır. Parlak ve mat görünümlü astarları genelde siyah renkte iken koyu gri ve koyu kırmızımsı kahverengi olan örneklerde vardır (Kat. No. 5, 9).

Rotroff, Atina Agorası'nda bulunan bu tip kâseler için MÖ III. yüzyılın sonları ile II. yüzyılın ikinci yarısını işaret etmektedir⁸⁰. Ephesos'ta üretimi yapılan bu tip için MÖ II. yüzyılın ortaları ve sonrası önerilmektedir⁸¹. Myra'daki bindirme yapraklı kâselerin benzerleri⁸² ise genel olarak MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir. Küçük yapraklı bezemeye sahip kâselerin büyük yapraklılara göre daha geç tarihli oldukları belirtilmektedir⁸³. Myra'daki küçük yaprak bezeli kâseler (Fig. 3: 6-7, Kat. No. 6-7) için, büyük yapraklılara göre biraz daha geç bir tarih olan MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı önerilebilir. Myra tiyatrosunda bulunan bindirme

⁷⁷ Thompson 1934, 362, Fig. 47: C29; Waagé 1948, Fig. 14: 13, 17; Edwards 1956, Pl. 48: 97b; 1975, Pl. 65: 783; 1981, Pl. 45: C-1980-128; Hellström 1965, Pl. 11: 138-140; Rotroff 1982, Pl. 1: 3, 10; 2006, 361, Fig. 2; 2018, Fig. 27: 103-104; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 71, 104: 425, 600; Körpe 2006, Taf. 17: 1; Saraçoğlu & Çekilmez 2011, 243, Res. 6c-f; Gros 2013, 147, Fig. 4; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 392: K70; Varmaz 2015, 240, Fig. 18: E8-9; Jones 2018, 22, 78, Fig. 14, 70.

⁷⁸ Kimi araştırmacılar bu tipi "*Balık Pulu Süslemeli Kâseler*" olarak adlandırmıştır (Körpe 2006, 104-105).

⁷⁹ Küçük yaprak tiplerine önerilen isimler için ayrıca bk. Kossatz 1990, 7.

⁸⁰ Rotroff 1982, 17.

⁸¹ Gassner 1997, 77.

⁸² Schwabacher 1941, Pl. 7: 25; Edwards 1956, Pl. 41, 47: 50, 84-85, 87; Hellström 1965, 64, Pl. 10: 129, 134; Christensen 1971, 34, Fig. 16: 141; Bouzek & Jansová 1974, Pl. 13: 111, 114-115; Edwards 1975, Pl. 65: 791; 1981, Pl. 45: C-69-148; 1986, Pl. 85: 4a, 6; Laumonier 1977, Pl. 8, 9, 16, 19, 24, 42, 110: 8706, 8721, 9300, 67, 9145, 9489, 82; Kovalenko 1996, 52, Fig. 1: 4; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 71, 98: 427, 564; Civelek 2004, Şek. 22, Fig. 4b, d; Körpe 2006, Taf. 17: 3-4; Paczyńska 2009, 128, Fig. 9; Duman 2010, Şek. XXXV: F4; Saygılı 2011, 126, Şek. 8: 5; Şahin 2011-2013, 54, Res. 6: 25; Daskalakis 2012, 284-285, 291, Etk. 8, 9, 15: 1-7, 31-33, 151, 155; Gros 2013, 148, Fig. 5; Rogl 2014, 120, 138, Fig. 7, 23; Varmaz 2015, 238, Şek. 16: E17; Tamsü Polat 2016, 112, 115 Fig. 2, 4: B1-2, B5, B1, 3; Rotroff 2018, Fig. 27: 107; Jones 2018, 23, Fig. 17; Dinçer 2019, Şek. 8, 11, 12, Nr.12, 17-18, 20; Waldner 2020, Taf. 16: K382; Kögler 2020-2021, 107, Fig. 7: D1.65; Λόλα & Χαβέλα 2021, 171, 174, Etk. 4: δ, 9.

⁸³ Rotroff 1982, 16-17.

yapraklı kâselerin kil renkleri ve içeriğindeki katkı maddeleri ile astar nitelikleri Ephesos örnekleri ile benzerdir⁸⁴.

Bitkisel Bezemeli Kâseler (Fig. 3: 12-18, 4: 1-2, Kat. No. 12-20)

Myra tiyatrosunda bu gruba ait dokuz adet örnek ele geçmiştir (Fig. 3: 12-18, 4: 1-2). Dört kâse (Fig. 3: 12-15) bitkisel bezemeli kâseler grubunda incelenirken, diğer beş örnek ise rozet bezemeli kâseler (Fig. 3: 16-18) ve uzun taç yapraklı kâseler (Fig. 4: 1-2) başlığı altında bitkisel bezemeli kâselerin iki alt tipi olarak değerlendirilmiştir.

Myra'daki bitkisel bezemeli kâselerin gövdelerinde defne veya zeytin çelengi (üçlü yaprak demeti) arasında nokta motifi (Fig. 3: 12-13), düz veya ters yerleştirilmiş *akanthus* yaprağı (Fig. 3: 13-14) ve kıvrık dal (?) motifleri (Fig. 3: 14) görülmektedir. Bu bitkisel bezemelerin yanına doldurucu bezek olarak ok motifleri yapılmıştır (Fig. 3: 13, 15). Bunlar dışında bir örneğin ağız kenar bandı üzerinde Ion *kymationu* yer almaktadır (Fig. 3: 12). Sık dokulu ve gözeneksiz, koyu gri, koyu yeşilimsi gri ve kırmızı renkteki homojen killeri çok az ve az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkıdır. Parlak ve mat görünümlü astarları genelde siyah renkte olup tek örnekte kırmızıdır (Kat. No. 15).

Bitkisel bezemeli kâseler, kalıp yapımı kabartmalı kâselerin yaygın görülen örnekleridir⁸⁵. Thompson, Atina Agorası'nda bulunan bu tip kâseler için MÖ III. yüzyılın ilk çeyreğinin sonlarını⁸⁶, Rotroff ise MÖ III. yüzyılın son çeyreğini önermektedir⁸⁷. Korinthos'ta ise bu tip için MÖ III. yüzyılın ikinci yarısı önerilir⁸⁸. Batı Anadolu atölyelerinden Ephesos'ta üretilen bu tipin örnekleri MÖ II. yüzyılın ikinci çeyreği ile I. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir⁸⁹. Myra'da bulunan bitkisel bezemeli kâselerin benzerleri⁹⁰ MÖ I. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir. İncelenen örnekler için de aynı tarih önerilebilir.

Rozet Bezemeli Kâseler (Fig. 3: 16-18, Kat. No. 16-18)

Bitkisel bezemeli kâselerin alt grubu olarak değerlendirilen rozet bezemeli kâselerden tiyatro kazılarında üç adet örnek bulunmuştur (Fig. 3: 16-18). Bu örneklerin gövdelerinde Kat. No 16'da yedi kollu (Fig. 3: 16), 17'de altı kollu (Fig. 3: 17), 18'de ise sekiz kollu (Fig. 3: 18) ardışık ışıklardan oluşan rozet motifleri⁹¹ yer almaktadır. Kat. No. 16'nın ağız kenar bandında Ion *kymationu*, 17'de ise inci dizisi bulunmaktadır (Fig. 3: 16-17). Ayrıca yine Kat. No. 16'nın Ion *kymationu* ve rozet betiminin altında inci dizisi yer almaktadır. Sık dokulu ve gözeneksiz, kırmızı tonlarına sahip homojen killeri çok az ve az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkıdır. Parlak ve mat görünümlü astarları ise kırmızı, siyah ve kahverengi tonlarındadır.

⁸⁴ Sauer 1996, 48-49; Schneider 1996, 53-55; Rogl 2014, 122, 126.

⁸⁵ Courby 1922, 334; Thompson 1934, 455; Edwards 1975, 156.

⁸⁶ Thompson 1934, 457.

⁸⁷ Rotroff 1982, 18.

⁸⁸ Edwards 1975, 155-156.

⁸⁹ Mitsopoulos-Leon 1991, 67.

⁹⁰ Hellström 1965, Pl. 10: 121; Bouzek & Jansová 1974, Pl. 9: 67; Laumonier 1977, Pl. 13, 14, 30, 46: 9301, 2380, 376, 891, 1750, 1765; Moevs 1980, Pl. 4: 72; Paczyńska 2000, 166, Fig. 8; Duman 2010, Şek. XLI: F45; Žuravlev & Žuravleva 2014, 256, 258, Fig. 1, 3: 4, 2; Rogl 2014, 131, Fig. 16a; Dinçer 2019, Şek. 34, Nr.49.

⁹¹ Bu rozetler bir çiçeği andırmaktadır.

Myra'daki bu tip kâselerin benzerlerine Labraunda⁹², Assos⁹³, Teos⁹⁴, Smyrna⁹⁵, Ordu/Cıngırt Kayası⁹⁶, Lissos⁹⁷, Korinthos⁹⁸, Hama⁹⁹ ve Delos'ta¹⁰⁰ rastlanmaktadır. Özellikle Korinthos'ta bulunan benzerleri Athenaios ve Heraios'un atölyelerinde üretilmişlerdir¹⁰¹. Benzerleri genel olarak MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir. Myra'da bulunan rozet bezemeli kâseler benzerlerinin yardımıyla MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir.

Uzun Taç Yapraklı Kâseler (Fig. 4: 1-2, Kat. No. 19-20)

Bu grup, madalyon çevresinden başlayarak ağız kenar bandına kadar tüm alt gövdeyi ardışık olarak saran yuvarlak uçlu uzun taç yapraklarla bezeli kâselerden oluşmaktadır. Uzun taç yaprakların araları bazen boş, bazen de nokta (benek) dizileriyle doldurulmuştur. Uzun taç yapraklı kâseler, Mısır ve Akhemenid örnekleriyle birlikte, MÖ IV. yüzyılda Doğu Akdeniz ve Yakın Doğu'da yaygın olan, Arkaik ve Klasik Dönem'de Hellas'ta karşılaşılan yivli metal kâselerin taklitleri olarak ortaya çıkmıştır¹⁰².

Myra tiyatrosunda bu gruba ait iki adet örnek ele geçmiştir (Fig. 4: 1-2, Kat. No. 19-20). Örneklerden her ikisinde de taç yaprakların üst kısımları eksik olduğu için uçlarının nasıl olduğunu yorumlamak oldukça güçtür; fakat benzerlerine bakıldığında yuvarlak oldukları söylenebilir. Kat. No. 19'un madalyon kenarından başlayan taç yapraklarının arasında dikey olarak tek sıra hâlinde devam eden nokta dizisi görülür (Fig. 4: 1). Kaidesinin korunan kısmından alçak halka kaideye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu kâsenin madalyon kısmına kazınan atölye imzasından (Fig. 4: 1), Ephesos'taki çömlek ustası *Philon Atölyesi*'nde¹⁰³ üretildiği anlaşılmaktadır. Uzun taç yapraklı kâsenin gövdesine ait olan Kat. No. 20'de ise taç yaprakların dış konturları ile aralarındaki tek sıra dikey nokta dizileri tanımlanabilmektedir (Fig. 4: 2). Her iki kâse parçasının üzerindeki taç yapraklarının hafif sağa yatık bombeli bir yüzey oluşturduğu gözlenmektedir (Fig. 4: 1-2). Sık dokulu ve gözeneksiz, gri renkteki killeri az ve çok az miktarda küçük boyutta kireç, gümüş mika ve ince kum tanecikleri katkılıdır. Mat görünümlü astarları ise siyah renktedir.

⁹² Hellström 1965, Pl. 9: 102.

⁹³ Dinçer 2019, Fig. 40, Nr. 60.

⁹⁴ Tamsü Polat 2016, 113, Fig. 3, 5: B34, 38.

⁹⁵ Ersoy 2013, 34, Lev. 1: 7, 9.

⁹⁶ Erol & Tamer 2017, 143, Res. 3: 1, 3.

⁹⁷ Kögler 2011, 83, Abb. 11.

⁹⁸ Edwards 1981, Pl. 46: C-1980-72, 74.

⁹⁹ Christensen 1971, 34, Fig. 16: 164.

¹⁰⁰ Laumonier 1977, Pl. 71: 8218.

¹⁰¹ Edwards 1981, 198-199, Pl. 46: C-1980-72, 74; Laumonier'in atölye sıralamasına bakıldığında, MÖ I. yüzyılın ilk yarısı gibi geç bir tarih atfedilen bu atölyelerin en geç tarihli atölyelerden oldukları düşünülmektedir (Edwards 1981, 198-199).

¹⁰² Rotroff 1982, 34; Metal kâse örneği için ayrıca bk. Rotroff 2011, Pl. 2: c.

¹⁰³ Edwards 1981, 198-199.

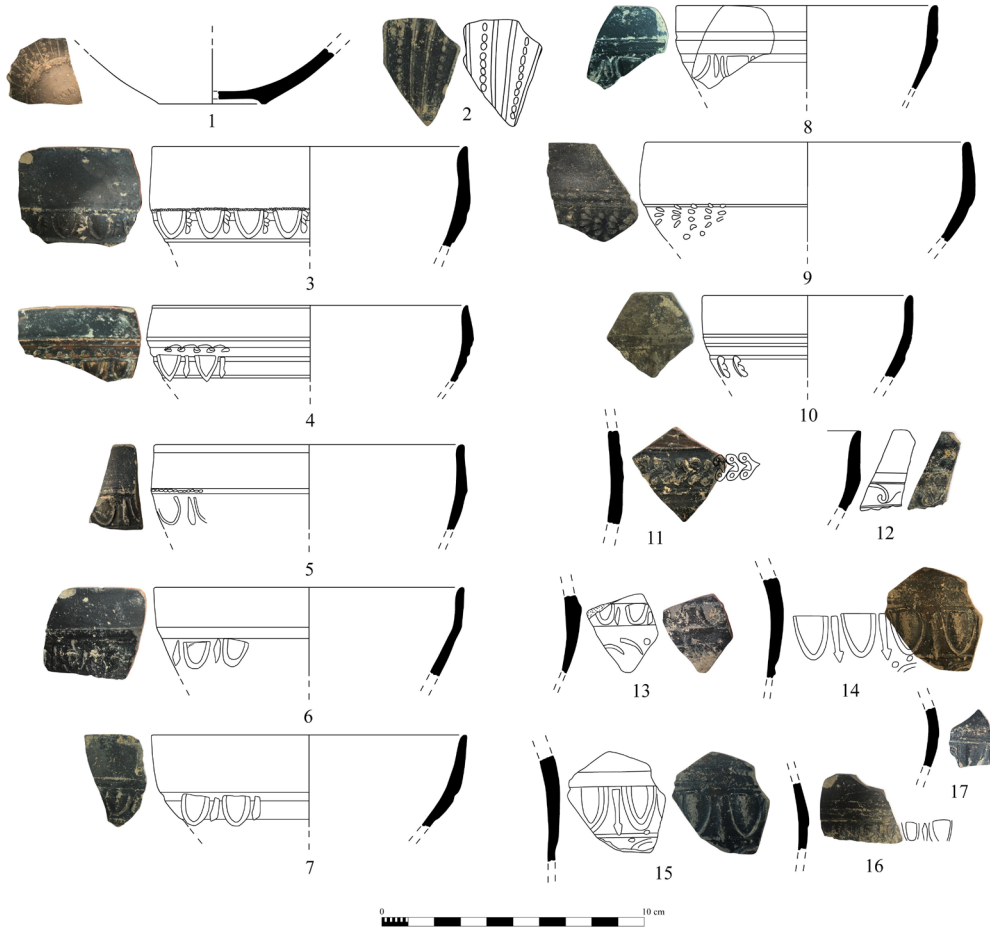

Fig. 4. Uzun Taç Yapraklı Kâseler (1-2) ve Diğer Örnekler (3-17) (© C. Öz)

Uzun taç yapraklı kâseler, Atina'da MÖ II. yüzyılın ikinci çeyreğinde¹⁰⁴, Korinthos'ta MÖ II. yüzyılın ortalarından hemen önce¹⁰⁵ üreilmeye başlamıştır. Batı Anadolu atölyelerinden¹⁰⁶ Ephesos'ta ise MÖ II. yüzyılın sonlarında başlayan üretim MÖ I. yüzyılın ortalarına kadar devam etmiştir¹⁰⁷. Laumonier, *Philon Atölyesi*'nin MÖ I. yüzyılın ilk yarısı gibi geç bir tarihte üretim yaptığını belirtirken¹⁰⁸, Ephesos'ta yapılan son araştırmalar bu atölyenin MÖ I. yüzyılın ilk on yılında (MÖ 100-90) üretim yaptığını ortaya koymuştur¹⁰⁹. İncelenen parçalar form, bezeme ve kil içerikleri bakımından Ephesos örnekleriyle benzerdir. Kat. No. 19'un madalyon kısmında yer alan *Philon* atölye imzası da bu benzerliğin ispatı niteliğindedir. Myra tiyatrosunda bulunan uzun taç yapraklı kâselerin

¹⁰⁴ Rotroff 1982, 35.

¹⁰⁵ Edwards 1981, 191; 1986, 392.

¹⁰⁶ Bu tip kâseler, Batı Anadolu'da yer alan diğer kentlerden Labraunda'da MÖ II. yüzyılın ortalarında (Hellström 1965, 22, Pl. 11: 142-151), Pergamon'da MÖ 165'te (Callaghan 1982, 65-67; de Luca & Radt 1999, 124), Sardis'te MÖ 165-145 yılları arasında (Retroff & Oliver 2003, 108-124) üreilmeye başlamıştır.

¹⁰⁷ Rogl 2014, 134-135; Uzun taç yapraklı kâselerin detaylı kronolojisi için ayrıca bk. Retroff 2011, 635 vd.

¹⁰⁸ Edwards 1981, 198-199; *Philon* imzası ve imzalı kâse örneği için ayrıca bk. Laumonier 1977, 247, 259, Pl. 58: 9340.

¹⁰⁹ Rogl 2014, 134.

benzerleri¹¹⁰ genel olarak MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir. Kat. No. 19'da bulunan *Philon*'un imzası (Fig. 4: 1) incelenen örneklerin daha geç bir tarihe ait olduğunu göstermektedir. Bu sebeple, Myra'daki uzun taç yapraklı kâseler için MÖ I. yüzyılın ilk yarısı tarihini önerebiliriz.

Diğer Örnekler (Fig. 4: 3-17, Kat. No. 21-35)

Myra tiyatrosunda bulunan on beş adet kalıp yapımı kabartmalı kâse parçası herhangi bir gruba dâhil edilemediği için diğer örnekler başlığı altında incelenmiştir (Fig. 4: 3-17, Kat. No. 21-35). Bu kâse parçalarının gövdesinde hangi gruba veya tipe ait olabileceğini tanımlayıcı motifler bulunmamaktadır. Ağız kenar bantlarında daha çok Ion kymationu betimlemesi yer almaktadır (Fig. 4: 3-8, 13-17). Bunlar dışında yumurta ve saç örgüsü (Fig. 4: 3), inci dizisi (Fig. 4: 5), saç örgüsü (?) (Fig. 4: 10), giyoş ve dalga (?) motifi (Fig. 4: 11-12) ile yan yana ışın kabartmaları (Fig. 4: 9) görülmektedir. Genelde ağız kenar bandına işlenen Ion kymationu motifi, gövdede yer alan ana betimlemenin destekleyicisidir. Sık dokulu ve gözeneksiz, koyu gri, koyu yeşilimsi gri, kırmızı, yeşilimsi gri ve gri renkteki homojen killeri yoğun, az ve çok az miktarda küçük boyutta kireç, gümüş mika ve siyah ince kum tanecikleri katkılıdır. Parlak ve mat görünümlü astarları ise siyah, koyu kırmızımsı gri, kahverengi ve koyu gri tonlarındadır. Bu örneklerin kil ve astar özellikleri Ephesos kalıp yapımı kabartmalı kâselerle benzeşmektedir¹¹¹.

Diğer örnekler başlığı altında değerlendirilen kalıp yapımı kabartmalı kâse parçalarının benzerleri¹¹² çoğunlukla MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir. Bu grup altında incelenen Myra örnekleri için de aynı tarih aralığı önerilebilir.

Değerlendirme

Myra'nın önemli yapılarından birisi olan tiyatroda, 2011 yılında başlatılan kazı çalışmalarında ele geçen otuz beş adet kalıp yapımı kabartmalı kâse parçası bu çalışma kapsamında değerlendirilmiştir (Fig. 3-4). Bu kâseler, Courby¹¹³ ve Rotroff'un¹¹⁴ yaptığı ana sınıflandırmaya göre; çam kozalağı taklidi, bindirme yapraklı, bitkisel bezemeli, rozet bezemeli, uzun taç yapraklı kâseler olarak beş farklı

¹¹⁰ Jones 1950, Pl. 130: 163-164; Laumonier 1977, Pl. 58-59: 9340, 4619; Moevs 1980, Pl. 3: 42; Rotroff 1982, Pl. 68: 398; 2018, Fig. 22-23, 26, 39: 86, 91, 100a-b-c-d, 161; Vogeikoff-Brogan 2000, 306, Fig. 10: 31-33; Meriç 2002, Taf. 6: K 45; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 112: 644; Rogl 2014, 121, Fig. 8; Lawall *et al.* 2014, 36, Fig. 14; Yedidağ 2015, 264, Fig. 6: KY14-15; Varmaz 2015, 242, Fig. 20: E42, 44, 46; Tamsü Polat 2016, 112, 115, Fig. 2, 5: B7-8; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 321, Fig. 3: 13.

¹¹¹ Ephesos kalıp yapımı kabartmalı kâselerin kil ve astar özellikleri için bk. Rogl 2014, 122 vd.

¹¹² Jones 1950, Pl. 130: 163-164; Hellström 1965, Pl. 9: 98; Christensen 1971, 30, Fig. 13-14: 126; Bouzek & Jansová 1974, Pl. 16: 126; Laumonier 1977, Pl. 54, 66: 8055, 9328; Kovalenko 1996, 52, Fig. 1: 4; Paczyńska 2000, 166-167, Fig. 5, 11; Civelek 2004, Lev. 23, Fig. 6a; Körpe 2006, Taf. 17-18: 12-14, 24; Południkiewicz 2011, 427-428, nos. 2-4; Daskalakis 2012, 284, Etk. 8: 1-7, 20-25; Ersoy 2013, 34, 35, Lev. 1, 2: 3, 17; Gros 2013, 148, Fig. 5; Petrova 2014, 225, Fig. 9: 1; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 392: K66; Varmaz 2015, 246, Fig. 24: E53, 60; Tamsü Polat 2016, 113, 116, Fig. 3: B30-32, 47; Moustaka 2017, 175, Abb. 127; Rotroff 2018, Fig. 9: 35; Yorulmaz 2019, 449, Fig. 18: 116; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 322, Fig. 4: 24, 27; Waldner 2020, Taf. 16: K382, 390; Λόλα & Χαβέλα 2021, 173, Etk. 8; Kögler 2020-2021, 107, Fig. 7: D1.53.

¹¹³ Courby 1922, 325 vd.

¹¹⁴ Rotroff 1982, 14 vd.

grupta incelenmiştir. Herhangi bir gruba dâhil edilemeyen kâseler ise diğer örnekler başlığı altında ele alınmıştır.

Tiyatroda yapılan kazı çalışmalarında herhangi bir kontekstle bağlantıları kurulamadığı için kâselerin tarihlendirilmesinde analogik yöntemler tercih edilmiştir. Myra kalıp yapımı kabartmalı kâseler, benzerleriyle yapılan kıyaslamalar sonucunda, genel olarak MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı aralığına tarihlenmiştir. Bu tarih aralığı Ephesos'ta kalıp yapımı kabartmalı kâse üreten atölyelerin üretim tarihleriyle de doğru orantılıdır¹¹⁵. Bağlı bulunduğu bir konteksti olmayan bu kâselerin tiyatro orkestrası ile sahne binası ve önüne nasıl geldikleri konusunda yorum yapmak oldukça güçtür. Ancak bunların akropolis veya tiyatro caveasının arkası ile akropolisin batı yama-cında bulunan kaya mezarlarından¹¹⁶ yağmur sularının oluşturduğu taşkın veya akıntıyla taşınarak buralara sürüklendiği düşünülmektedir. Nitekim orkestra, sahne binası altı ve önünde yapılan kazı çalışmalarında alüvyon tabakasıyla karşılaşmıştır. Tiyatro caveasının oturtulduğu yamaçta, cavea yapılmadan önce, kaya mezarlarının olduğu ve tiyatro yapılırken burada yer alan kaya mezarlarının tıraşlanarak caveanın oturtulduğu düşünülmektedir¹¹⁷. Kaya mezarları tıraşlanırken içerisindeki malzeme muhtemelen orkestranın zeminine itilmiş olmalıdır.

Myra kalıp yapımı kabartmalı kâseler üzerinde altı farklı Ion kymationu, iki farklı giyoş motifi, üç farklı rozet motifi, altı farklı yaprak bezemesi (uzun taç yapraklar, üçlü yaprak demeti, eğrelti ot-ları vb.), saç örgüsü (?), akanthus yaprağı, çam kozalağı, inci dizisi ve dalga motifi gibi birçok farklı bezeme görülmektedir (Fig. 5).

Myra tiyatrosunda bulunan kalıp yapımı kabartmalı kâselerden ağız profili korunmuş örnekler (Fig. 3: 4-5, 12, 16-17, 4: 3-10), Attika ve Delos tipini¹¹⁸ etkisinde bırakan Batı Anadolu atölyelerinden Ephesos üretimi kâseleriyle¹¹⁹ benzerlik göstermektedir. Myra kalıp yapımı kabartmalı kâselerin kil ve astar özellikleri ile Ephesos örneklerinin kil ve astar özellikleri de¹²⁰ oldukça benzerdir. Kat. No. 19'daki kâsenin madalyon kısmında yer alan Ephesos'ta faaliyet gösteren *Philon* atölyesine ait imza (Fig. 4: 1), Myra örneklerinin Batı Anadolu- Ephesos kökenli olduklarının bir başka kanıtıdır¹²¹.

Hellenistik Dönem'in seramik grupları içerisinde oldukça önemli bir yere sahip olan kalıp yapımı kabartmalı kâselere ait Myra'da ele geçen parçalar, sayıca fazla olmasa da, oldukça zengin tip ve be-zeme repertuarına sahiptir (Fig. 3-5). Bu kâse parçaları bize, Myra soylularının dönemin modası olan ürünleri takip ederek, edinebilecek yeterlilikte ve zenginlikte olduklarını göstermektedir.

¹¹⁵ Gassner 1997, 77; Rogl 2014, 131, 134-135.

¹¹⁶ Kaya mezarlarının Hellenistik Dönem'de de kullanıldığı bilinmektedir (Tıbıkoğlu 2021, 205 vd.).

¹¹⁷ Bu düşüncesini benimle paylaşan Myra-Andriake kazı başkan yardımcısı kıymetli hocam Öğr. Gör. Süleyman Bulut'a teşekkür ederim.

¹¹⁸ Attika ve Delos tipi için bk. Rotroff 1982, 14 vd.; Thompson 1934, 454.

¹¹⁹ Ephesos üretimi kalıp yapımı kabartmalı kâselerin genel özellikleri için bk. Rogl 2014, 113-138.

¹²⁰ Sauer 1996, 48-49; Schneider 1996, 53-55; Rogl 2014, 122, 126.

¹²¹ Myra'da ele geçen diğer Ephesos üretimi seramik grupları için bk. Özdilek 2015, 95-97, Fig. 20-26.

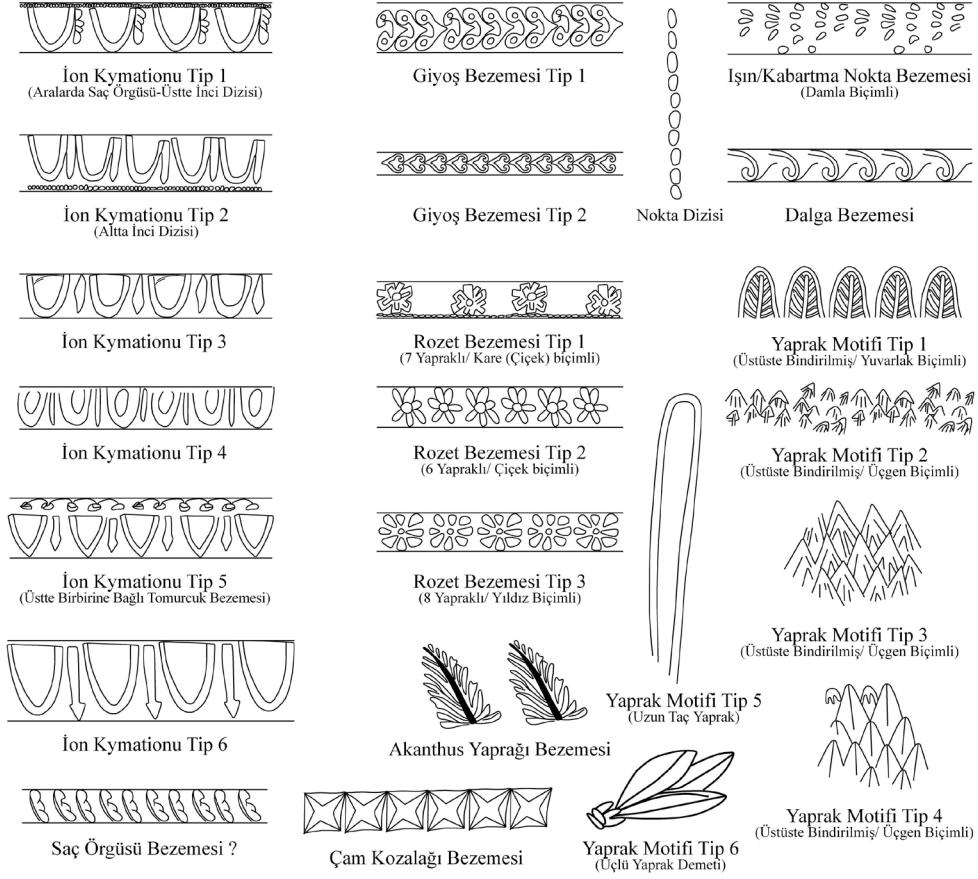

Fig. 5. Myra Tiyatrosundaki Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâselerde Kullanılan Bezemeler (© C. Öz)

Katalog

Katalogda kullanılan kısaltmalar: Kat. No: Katalog Numarası, Fig. No: Figür Numarası, A. Ç.: Ağız Çapı, K. Ç.: Kaide Çapı, Kor. Y.: Korunan Yükseklik. Kil ve astar renginin belirlenmesinde Munsell Soil Color Chart (2015) renk kataloğu kullanılmıştır.

Kat. No/ Fig. No: 1/ 3:1

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/B5, -560/-625 cm (Kesit).

Ölçüler: Kor. Y.: 4,9 cm.

Kil: Gley 1 3/10Y (very dark greenish gray). Sık dokulu, gözeneksiz, yoğun miktarda küçük boyutta gümüş mika, az miktarda küçük boyutta kireç katkı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Gövdede çam kozalağı.

Karşılaştırma: Thompson 1934, 362, Fig. 47: C29; Waagé 1948, Fig. 14: 13, 17; Edwards 1956, Pl. 48: 97b; 1975, Pl. 65: 783; 1981, Pl. 45: C-1980-128;

Hellström 1965, Pl. 11: 138-140; Rotroff 1982, Pl. 1: 3, 10; 2006, 361, Fig. 2; 2018, Fig. 27: 103-104; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 104: 600; Körpe 2006, Taf. 17: 1; Saraçoğlu & Çekilmez 2011, 243, Res. 6c-f; Gros 2013, 147, Fig. 4; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 392: K70; Varmaz 2015, 240, Fig. 18: E8-9; Jones 2018, 22, 78, Fig. 14, 70.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 2/ 3:2

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C4, -463/-478 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 3,1 cm.

Kil: Gley 1 4/10Y (dark greenish gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç ve

gümüş mika katkılı kil. Astar: Parlak, sabunumsu, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Gövdede çam kozalağı.

Karşılaştırma: Thompson 1934, 362, Fig. 47: C29; Waagé 1948, Fig. 14: 13, 17; Edwards 1956, Pl. 48: 97b; 1975, Pl. 65: 783; 1981, Pl. 45: C-1980-128; Hellström 1965, Pl. 11: 138-140; Rotroff 1982, Pl. 1: 3, 10; 2006, 361, Fig. 2; 2018, Fig. 27: 103-104; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 104: 600; Körpe 2006, Taf. 17: 1; Saraçoğlu & Çekilmez 2011, 243, Res. 6c-f; Gros 2013, 147, Fig. 4; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 392: K70; Varmaz 2015, 240, Fig. 18: E8-9; Jones 2018, 22, 78, Fig. 14, 70.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 3/ 3:3

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/B5, -445/-462 cm (Akıntı).

Ölçüler: Kor. Y.: 2,1 cm.

Kil: Gley 1 4/N (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, yoğun miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: Mat, İç: 2.5 YR 4/4 (reddish brown), Dış: 2.5 YR 2.5/1 (reddish black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Gövdede çam kozalağı.

Karşılaştırma: Waagé 1948, Fig. 14: 13, 17; Hellström 1965, Pl. 11: 138-140; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 71: 425; Saraçoğlu & Çekilmez 2011, 243, Res. 6c-f; Gros 2013, 147, Fig. 4; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 392: K70; Varmaz 2015, 240, Fig. 18: E8-9.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 4/ 3:4

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro T1 (post skene) Anıt, yüzeyden.

Ölçüler: A.Ç.: 13,6 cm, Kor. Y.: 3,8 cm

Kil: 7.5 YR 5/1 (gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Parlak, 2.5 Y 2.5/1 (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu, gövdede bindirme yapraklar.

Karşılaştırma: Hellström 1965, 64, Pl. 10: 134; Bouzek & Jansová 1974, Pl. 13: 114-115; Edwards 1975, Pl. 65: 791; Laumonier 1977, Pl. 24: 9145; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 98: 564; Daskalakis 2012, 284-285, Eικ. 8, 9: 1-7, 31-33; Tamsü Polat 2016, 112, Fig. 2: B5; Λόλα & Χαβέλα 2021, 174, Eικ. 9.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 5/ 3:5

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/B5, -515/-525 cm.

Ölçüler: A.Ç.: 10 cm, Kor. Y.: 3,6 cm

Kil: 7.5 YR 5/6 (red). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: Mat, İç: Gley 1 2.5/N (black), Dış: 5 YR 3/2 (dark reddish brown).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu, gövdede bindirme yapraklar.

Karşılaştırma: Hellström 1965, Pl. 10: 134; Edwards 1975, Pl. 65: 791; Kovalenko 1996, 52, Fig. 1: 4; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 98: 564; Daskalakis 2012, 284-285, Eικ. 8, 9: 1-7, 31-33; Tamsü Polat 2016, 112, Fig. 2: B5; Waldner 2020, Taf. 16: K382; Λόλα & Χαβέλα 2021, 174, Eικ. 9.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 6/ 3:6

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C3, -375/-381 cm.

Ölçüler: K.Ç.: 5 cm, Kor. Y.: 1,4 cm.

Kil: Gley 1 4/N (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde-kaide parçası.

Bezeme: Gövdede bindirme yapraklar.

Karşılaştırma: Schwabacher 1941, Pl. 7: 25; Edwards 1956, Pl. 41, 47: 50, 84-85, 87; Hellström 1965, Pl. 10: 129; Christensen 1971, 34, Fig. 16: 141; Bouzek & Jansová 1974, Pl. 13: 111; Laumonier 1977, Pl. 8: 8706; Körpe 2006, Taf. 17: 3-4; Paczyńska 2009, 128, Fig. 9; Gros 2013, 148, Fig. 5; Rogl 2014, 120, Fig. 7; Tamsü Polat 2016, 115, Fig. 4: B1, 3; Dinçer 2019,

Fig. 12, Nr. 20.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No/ Fig. No: 7/ 3:7

Kazı Env. No: 34.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro S2-2, -470/-490 cm (Akıntı).

Ölçüler: K.Ç.: 5 cm, Kor. Y.: 1 cm.

Kil: Gley 1 4/N (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta gümüş mika, az miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Gövdede bindirme yapraklar.

Karşılaştırma: Schwabacher 1941, Pl. 7: 25; Edwards 1956, Pl. 41, 47: 50, 84-85, 87; Hellström 1965, Pl. 10: 129; Christensen 1971, 34, Fig. 16: 141; Körpe 2006, Taf. 17: 3-4; Paczyńska 2009, 128, Fig. 9; Saygılı 2011, 126, Fig. 8: 5; Gros 2013, 148, Fig. 5; Dinçer 2019, Fig. 12, Nr. 20.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No/ Fig. No: 8/ 3:8

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C6, -517/-518 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 3,7 cm.

Kil: Gley 1 4/N (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Mat, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Gövdede bindirme yapraklar.

Karşılaştırma: Edwards 1975, Pl. 65: 791; Edwards 1986, Pl. 85: 6; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 71: 427; Civelek 2004, Fig. 22, Fig. 4b; Şahin 2011-2013, 54, Res. 6: 25; Daskalakis 2012, 285, 291, Eικ. 9, 15: 31-37, 151, 155; Rogl 2014, 120, Fig. 7; Tamsü Polat 2016, 112, 115, Fig. 2, 4: B1-2, B1, 3; Rotroff 2018, Fig. 27: 107; Jones 2018, 23, Fig. 17; Dinçer 2019, Fig. 8, Nr. 12.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 9/ 3:9

Kazı Env. No: 31.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro T1, -510/-520 cm (Dolgu).

Ölçüler: Kor. Y.: 3,8 cm.

Kil: Gley 1 5/N (gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta gümüş mika ve kireç katkılı kil. Astar: Mat, Gley 1 3/N (dark gray).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında gyoş motifi, gövdede bindirme yapraklar.

Karşılaştırma: Edwards 1975, Pl. 65: 791; Edwards 1981, Pl. 45: C-69-148; Edwards 1986, Pl. 85: 4a.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 10/ 3:10

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/B4, -364/-384 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 2,4 cm.

Kil: Gley 1 4/N (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Gövdede bindirme yapraklar.

Karşılaştırma: Laumonier 1977, Pl. 16, 19, 42, 110: 9300, 67, 9489, 82; Civelek 2004, Fig. 22, Fig. 4d; Duman 2010, Fig. XXXV: F4; Rogl 2014, 138, Fig. 23; Varmaz 2015, 238, Fig. 16: E17; Dinçer 2019, Fig. 11, Nr.17-18; Kögler 2020-2021, 107, Fig. 7: D1.65; Λόλα & Χαβέλα 2021, 171, Eικ. 4: δ.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 11/ 3:11

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/A5, -483/-511 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 1,7 cm.

Kil: Gley 1 5/N (gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: Mat, 5 YR 2.5/1 (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Gövdede bindirme yapraklar.

Karşılaştırma: Laumonier 1977, Pl. 9: 8721.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 12/ 3:12

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/B5, -529 cm (Akıntı).

Ölçüler: A.Ç.: 12,2 cm, Kor. Y.: 4,7 cm.

Kil: Gley 1 4/10Y (dark greenish gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: İon kymationu ve üçlü yaprak demeti/defne veya zeytin çelengi arasında noktalar.

Karşılaştırma: Laumonier 1977, Pl. 13, 14, 46: 2380, 1750, 1765; Duman 2010, Fig. XLI: F45; Žuravlev & Žuravleva 2014, 256, 258, Fig. 1, 3: 4, 2; Dinçer 2019, Fig. 34, Nr. 49.

Tarih: MÖ I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 13/ 3:13

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/B5, -529 cm (Akıntı).

Ölçüler: Kor. Y.: 3,8 cm.

Kil: Gley 1 3/N (very dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Üçlü yaprak demeti/zeytin çelengi arasında noktalar, ok ucu ve ters akanthus yaprağı.

Karşılaştırma: Hellström 1965, Pl. 10: 121; Bouzek & Jansová 1974, Pl. 9: 67; Laumonier 1977, Pl. 13, 30: 9301, 376, 891; Moevs 1980, Pl. 4: 72; Žuravlev & Žuravleva 2014, 256, 258, Fig. 1, 3: 4, 2.

Tarih: MÖ I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 14/ 3:14

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Sahne Binası T1 Anıt, -483/-511 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 3,2 cm.

Kil: Gley 1 3/N (very dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Kıvrık dal (?) ve akanthus yaprağı.

Karşılaştırma: Paczyńska 2000, 166, Fig. 8; Rogl 2014, 131, Fig. 16a.

Tarih: MÖ I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 15/ 3:15

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro S2-2, -665/-675 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 2,3 cm.

Kil: 2.5 YR 5/6 (red). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Mat, 10 R 4/6 (red).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Ok ucu.

Karşılaştırma: -

Tarih: MÖ I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 16/ 3:16

Kazı Env. No: 18.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro T1, -540/-560 cm (Dolgu).

Ölçüler: A.Ç.: 12 cm, Kor. Y.: 4 cm.

Kil: 2.5 YR 6/8 (light red). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç, az miktarda küçük boyutta gümüş mika katkılı kil. Astar: 10 R 5/8 (red), üst gövde: 2.5 Y 2,5/1 (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında İon kymationu, gövdede yedi kollu rozet motifi ve inci dizisi.

Karşılaştırma: Christensen 1971, 34, Fig. 16: 164; Edwards 1981, Pl. 46: C-1980-72,74; Tamsü Polat 2016, 113, Fig. 3: B34; Dinçer 2019, Fig. 40, Nr. 60.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 17/ 3:17

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro S2-1, -455/-480 cm (Dolgu)

Ölçüler: A.Ç.: 12 cm, Kor. Y.: 3,2 cm.

Kil: 7.5 YR 5/8 (red). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç, az miktarda küçük boyutta gümüş mika katkılı kil. Astar: Parlak, 5 YR 2,5/1 (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında inci dizisi, gövdede altı kollu rozet motifli.

Karşılaştırma: Kögler 2011, 83, Abb. 11; Ersoy 2013, 34, Lev. 1: 7; Tamsü Polat 2016, 116, Fig. 5: B38.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 18/ 3:18

Kazı Env. No: 23.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro S1-1, -510/-530 cm (Akıntı).

Ölçüler: Kor. Y.: 2,3 cm.

Kil: 2.5 YR 7/6 (light red). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkı kil. Astar: Mat, 7.5 YR 4/2 (brown).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Sekiz kollu rozet motifli.

Karşılaştırma: Hellström 1965, Pl. 9: 102; Laumonier 1977, Pl. 71: 8218; Ersoy 2013, 34, Lev. 1: 9; Tamsü Polat 2016, 116, Fig. 5: B38; Erol & Tamer 2017, 143, Res. 3: 1, 3.

Tarih: MÖ II. yüzyılın ikinci yarısı ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 19/ 4:1

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/B5, -529 cm (Akıntı).

Ölçüler: K.Ç.: 3,5 cm, Kor. Y.: 1,8 cm.

Kil: Gley 1 5/N (gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta gümüş mika, az miktarda küçük boyutta kireç ve ince kum katkı kil. Astar: Mat, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde-kaide parçası.

Bezeme: Uzun taç yapraklar arası dikey nokta dizisi.

Karşılaştırma: Jones 1950, Pl. 130: 163-164; Laumonier 1977, Pl. 58-59: 9340, 4619; Vogekoff-Brogan 2000, 306, Fig. 10: 31-33; Meriç 2002, Taf. 6: K 45; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 112: 644; Rogl 2014, 121, Fig. 8; Lawall *et al.* 2014, 36, Fig. 14; Yedidağ 2015, 264, Fig. 6: KY14-15; Varmaz 2015, 242, Fig. 20: E42, 44, 46; Tamsü Polat 2016, 112, 115, Fig. 2, 5: B7-8; Rotroff 2018, Fig. 22-23, 25-26: 86, 91, 96, 100a-b-c; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 321, Fig. 3: 13.

Atölye İmzası/Yazıt: *Philon*: Rogl 2014, 121, Fig. 8;

Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 321, Fig. 3: 13.

Tarih: MÖ I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 20/ 4:2

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro, yüzeyden.

Ölçüler: Kor. Y.: 3,4 cm.

Kil: Gley 1 5/N (gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta gümüş mika ve az miktarda küçük boyutta kireç katkı kil. Astar: Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Uzun taç yapraklar arası dikey nokta dizisi.

Karşılaştırma: Laumonier 1977, Pl. 58-59: 9340, 4619; Moevs 1980, Pl. 3: 42; Rotroff 1982, Pl. 68: 398; 2018, Fig. 22-23, 26, 39: 86, 91, 100a-b-c-d, 161; Vogekoff-Brogan 2000, 306, Fig. 10: 31-33; Meriç 2002, Taf. 6: K 45; Rotroff & Oliver 2003, Pl. 112: 644; Rogl 2014, 121, Fig. 8; Yedidağ 2015, 264, Fig. 6: KY14-15; Varmaz 2015, 242, Fig. 20: E44, 46; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 321, Fig. 3: 13.

Tarih: MÖ I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 21/ 4:3

Kazı Env. No: 4.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro (Doğu), 2 Nolu İç Galeri (Erken Cavea Önü), -130/-195 cm.

Ölçüler: A.Ç.: 12 cm, Kor. Y.: 3,3 cm.

Kil: Gley 1 4/N (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkı kil. Astar: Gley 1 3/N (very dark gray).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında yumurta ve saç örgüsü dizisi.

Karşılaştırma: Hellström 1965, Pl. 9: 98; Christensen 1971, 30, Fig. 13-14: 126; Paczyńska 2000, 166, Fig. 5; Körpe 2006, Taf. 17-18: 12, 14; Południkiewicz 2011, 428, nos. 4; Daskalakis 2012, 284, Euk. 8: 20-25; Ersoy 2013, 35, Lev. 2: 17; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 322, Fig. 4: 27.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 22/ 4:4

Kazı Env. No: 21.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro T1 (Doğu), -455/-475 cm

Ölçüler: A.Ç.: 12 cm, Kor. Y.: 3 cm.

Kil: 2.5 YR 5/6 (red). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta gümüş mika, az miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: İç: 10 R 4/4 (weak red), Dış: 2.5 YR 3/1 (dark reddish gray).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma:-

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No/ Fig. No: 23/ 4:5

Kazı Env. No: 34.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C-4, -578/-590 cm.

Ölçüler: A.Ç.: 11,8 cm, Kor. Y.: 3,2 cm.

Kil: Gley 1 4/10Y (dark greenish gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde-kaide parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu ve inci dizisi.

Karşılaştırma: Moustaka 2017, 175, Abb. 127; Kögler 2020-2021, 107, Fig. 7: D1.53.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 24/ 4:6

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C5, -510/-519 cm.

Ölçüler: A.Ç.: 11,8 cm, Kor. Y.: 3,5 cm.

Kil: Gley 1 4/N (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 3/N (very dark gray).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma: Bouzek & Jansová 1974, Pl. 16: 126; Kovalenko 1996, 52, Fig. 1: 4; Körpe 2006, Taf. 17: 13; Południkiewicz 2011, 427, nos. 2-3; Daskalakis 2012, 284, Eικ. 8: 1-7; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 392: K66; Tamsü Polat 2016, 113, 116, Fig. 3: B30-32; Moustaka 2017, 175, Abb. 127; Yorulmaz 2019, 449, Fig. 18: 116; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 322, Fig. 4: 24; Waldner 2020, Taf. 16: K382.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 25/ 4:7

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/B5, -342/-373 cm.

Ölçüler: A.Ç.: 12 cm, Kor. Y.: 3,5 cm.

Kil: Gley 1 5/N (gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç ve siyah ince kum tanecekleri, az miktarda küçük boyutta gümüş mika katkılı kil. Astar: Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma: Jones 1950, Pl. 130: 163-164; Bouzek & Jansová 1974, Pl. 16: 126; Kovalenko 1996, 52, Fig. 1: 4; Körpe 2006, Taf. 17: 13; Daskalakis 2012, 284, Eικ. 8: 1-7; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 392: K66; Tamsü Polat 2016, 113, 116, Fig. 3: B30-32; Moustaka 2017, 175, Abb. 127; Yücel Şenyurt & Yorulmaz 2020, 322, Fig. 4: 24; Waldner 2020, Taf. 16: K382.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 26/ 4:8

Kazı Env. No: 42.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro T1, -520/-565 cm (Dolgu).

Ölçüler: A.Ç.: 10 cm, Kor. Y.: 3,2 cm.

Kil: Gley 1 5/10 Y (greenish gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma: Bouzek & Jansová 1974, Pl. 16: 126; Kovalenko 1996, 52, Fig. 1: 4; Körpe 2006, Taf. 17: 13; Daskalakis 2012, 284, Eικ. 8: 1-7; Moustaka 2017, 175, Abb. 127; Waldner 2020, Taf. 16: K382.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 27/ 4:9

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra E/4, -446 cm

Ölçüler: A.Ç.: 12 cm, Kor. Y.: 3,9 cm.

Kil: Gley 1 4/10Y (dark greenish gray). Sık dokulu, gözeneksiz, yoğun miktarda küçük boyutta kireç

katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında yan yana ışın motifi?.

Karşılaştırma:-

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 28/ 4:10

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro, T1 Kesit Düzeltme.

Ölçüler: A.Ç.: 8 cm, Kor. Y.: 3,2 cm.

Kil: 10 YR 4/1 (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkı kil. Astar: Mat, 7.5 YR 4/3 (brown), ağız kenarı: Gley 1 3/N (very dark gray).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında saç örgüsü (?).

Karşılaştırma: Laumonier 1977, Pl. 63: 2158.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 29/ 4:11

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C4, -468/-478 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 3,6 cm.

Kil: Gley 1 3/N (very dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black)

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında giyoş motifi.

Karşılaştırma: Laumonier 1977, Pl. 54, 66: 8055, 9328; Paczyńska 2000, 167, Fig. 11; Körpe 2006, Taf. 18: 24, Ersoy 2013, 34, Lev. 1: 3; Gros 2013, 148, Fig. 5; Tamsü Polat 2016, 113, Fig. 3: B47; Retroff 2018, Fig. 9: 35; Waldner 2020, Taf. 16: K390.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 30/ 4:12

Kazı Env. No: 581.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C5, -495/-499 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 3 cm.

Kil: Gley 1 3/N (very dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkı kil. Astar: Parlak, 5 YR 2.5/1 (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse ağız-gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında dalga motifi (?)

Karşılaştırma: Civelek 2004, Lev. 23, Fig. 6a; Retroff 2018, Fig. 9: 35.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 31/ 4:13

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra Sondaj 2, -385/-411 cm (Dolgu).

Ölçüler: Kor. Y.: 3 cm.

Kil: Gley 1 4/N (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, yoğun miktarda küçük boyutta kireç, az miktarda küçük boyutta gümüş mika katkı kil. Astar: Mat, Gley 1 2.5/N (black)

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma:-

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 32/ 4:14

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C4, -482 cm (Kesit).

Ölçüler: Kor. Y.: 3,9 cm.

Kil: Gley 1 3/N (very dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma: Petrova 2014, 225, Fig. 9: 1; Varmaz 2015, 246, Fig. 24: E53, 60.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 33/ 4:15

Kazı Env. No: 575.

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/C4, -482 cm (Kesit).

Ölçüler: Kor. Y.: 3,9 cm.

Kil: Gley 1 3/N (very dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkı kil. Astar: Parlak, 5 YR 2.5/1 (black).

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı ka-

bartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma: Petrova 2014, 225, Fig. 9: 1; Varmaz 2015, 246, Fig. 24: E53, 60; Λόλα & Χαβέλα 2021, 173, Εικ. 8.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 34/ 4:16

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro-Orkestra O/A6, -525/-530 cm.

Ölçüler: Kor. Y.: 2,6 cm.

Kil: Gley 1 3/N (very dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black)

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma: Bouzek & Jansová 1974, Pl. 16: 126;

Kovalenko 1996, 52, Fig. 1: 4; Körpe 2006, Taf. 17: 13; Waldner & Ladstätter 2014, Taf. 392: K66; Mostaka 2017, 175, Abb. 127; Yorulmaz 2019, 449, Fig. 18: 116; Λόλα & Χαβέλα 2021, 173, Εικ. 8.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No/ Fig. No: 35/ 4:17

Buluntu Yeri/ Seviye: Tiyatro S2-2, -690 cm (Akıntı)

Ölçüler: Kor. Y.: 2,3 cm.

Kil: 10 YR 4/1 (dark gray). Sık dokulu, gözeneksiz, çok az miktarda küçük boyutta kireç ve gümüş mika katkılı kil. Astar: Parlak, Gley 1 2.5/N (black)

Tanım: Kırık ve eksik durumda kalıp yapımı kabartmalı kâse gövde parçası.

Bezeme: Ağız kenar bandında Ion kymationu.

Karşılaştırma: Kovalenko 1996, 52, Fig. 1: 4; Körpe 2006, Taf. 17: 13; Λόλα & Χαβέλα 2021, 173, Εικ. 8.

Tarih: MÖ II. yüzyılın sonları ile I. yüzyılın ilk yarısı.

BİBLİYOGRAFYA

- Akamatis I. 1993, *Πήλινες μήτρες αγγείων από την Πέλλα. Συμβολή στη μελέτη της ελληνιστικής κεραμικής (Clay Vase Moulds from Pella. A Contribution to the Study of Hellenistic Pottery)*. Αθήνα.
- Alkan M. 2013, *Klasik Çağ'dan Erken Bizans'a Myra Kenti ve Teritoryumu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya.
- Anderson -Stojanović V. R. 1992, *Stobi. The Hellenistic and Roman Pottery*. New Jersey.
- Atik -Korkmaz S. 2016, "Ana Tanrıçanın Kutsal Alanı: Letoon". Eds. H. İşkan & E. DüNDAR, *Lukka'dan Likya'ya. Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi*. İstanbul, 186-205.
- Aygün Ç. A. 2018, *Myra'nın Limanı Andriake'nin Yerleşim Planı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya.
- Becks R. 2016, "Tarih Öncesinde Likya", Eds. H. İşkan & E. DüNDAR, *Lukka'dan Likya'ya. Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi*. İstanbul, 26-35.
- Becks R. & Polat Becks A. 2013, "Girmeler Mağarası – Lykia'da Bir Kalkolitik Dönem Yerleşimi". *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 5/8, 166-183.
- Behrwald R. 2000, *Der lykische Bund. Untersuchungen zu Geschichte und Verfassung*, (Antiquitas. Reihe 1, Abhandlungen zur alten Geschichte 48), Bonn.
- Benndorf O. 1883, *Griechische und sicilische Vasenbilder III*, Berlin.
- Blavatskij V. D. 1959, "O proizvodstve 'megarskikh' čash v Pantikapee". *KSIMK* 75, 174-176.
- Bouzek J. & Jansová L. 1979, "Megarian Bowls". Ed. J. Bouzek, *Anatolian Collection of Charles University (Kyme I)*. Praha, 17-76.
- Burke S. M. & Pollitt J. J. 1975, *Greek Vases at Yale*. New Haven.
- Callaghan P. J. 1982, "On The Origin of The Long Petal Bowl". *Bulletin of the Institute of Classical Studies* 29, 63-68.
- Christensen A. P. 1971, "Les poteries hellénistiques". Eds. A. P. Christensen & C. F. Johansen, *HAMA III/2. Les poteries hellénistiques et les terres sigillées orientales*. Copenhagen, 1-54.
- Civelek A. 2004, "Phokaia Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kaseleri". *Olba* IX, 123-135.
- Courby F. 1922, *Les Vases Grecs à reliefs*. Paris.
- Çevik N. 2010, "Myra ve Limanı Andriake. Kazılar Başlarken Ön-Düşünceler". *Arkeoloji ve Sanat Dergisi* 134, 53-82.
- Çevik N. 2015, *Likya Kitabı*. Antalya.
- Çevik N. 2016, "Mür Soluyan Kent: Myra". Eds. H. İşkan & E. DüNDAR, *Lukka'dan Likya'ya. Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi*. İstanbul, 224-237.
- Çevik N. & Bulut S. 2008, "The rediscovery of GAGAE / 'GAXE' in the South-east corner of Lycia. New finds from the total surface surveys". *Adalya* XI, 63-98.
- Çevik N. & Bulut S. 2010, "İkinci Kazı Sezonunda Myra ve Limanı Andriake". Ed. N. Çevik, *Arkeolojiden Doğasına Myra/Demre ve Çevresi*. Antalya, 25-118.
- Çevik N., S. Bulut & E. Akyürek 2012, "Myra-Andriake Kazıları ve Araştırmaları 2011". *ANMED* 10, 65-72.
- Çevik N., S. Bulut & E. Akyürek 2013, "Myra ve Andriake Kazıları 2012". *ANMED* 11, 90-96.
- Daskalakis N. 2012, "Ανάγλυφοι σκύφοι από την αρχαία Λάππα (Αργυρούπολη) στο Ρέθυμνο/ Skyphoi with relief decoration from Lappa (Argyroupoli) near Rethymno". *Creta Antica* 13, 227-300.
- de Luca G. & Radt W. 1999, *Sondagen im Fundament des großen Altars*. (Pergamenische Forschungen 12), Berlin.
- Dereboylu E. 2001, "Weissgrundige Keramik und Hellenistische Reliefbecher aus dem Hanghaus 2 in Ephesos". Ed. F. Krinzinger, *Studien zur hellenistischen Keramik in Ephesos*. Wien, 21-44.
- Dereboylu E. 2003, "Daskyleion Kabartmalı Kâseleri ve Batı Yamacı Kapları Kronoloji ve Üretim Yeri Problemleri". Ed. C. Abadie-Reynal, *Les céramiques en Anatolie aux époques hellénistiques et romaines. Actes de la Table Ronde d'Istanbul, 23-24 mai 1996*, (Varia Anatolica XV). Paris, 55-63.

- des Courtils J. 2005, "Ksanthos – Letoon Kazı ve Araştırmaları 2004". *ANMED* 3, 41-45.
- Dinçer A. 2019, *Assos'ta Bulunan Hellenistik ve Roma Dönemi Kabartmalı Seramikler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Çanakkale.
- Domăneanțu C. 2000, *Les bols hellénistiques à décor en relief*. (Histria XI), Bucarest.
- Duman B. 2010, *Laodikeia Hellenistik ve Erken Roma Dönemi Seramiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Edwards G. R. 1956, "Hellenistic Pottery". *Small Object From Pnyx 2* (Hesperia Supplements 10). Princeton, 83-112.
- Edwards G. R. 1975, *Corinthian Hellenistic Pottery* (Corinth 7/3). Princeton.
- Edwards C. M. 1981, "Corinth 1980: Molded Relief Bowls". *Hesperia* 50/2, 189-210.
- Edwards G. R. 1986, "Corinthian Moldmade Bowls: The 1926 Reservoir". *Hesperia* 55/4, 389-419.
- Erdem İ. 2006, "Ortaçağ Sonlarında Likya Levant Ticareti ve Türkmenler (12.-15. yy.)". Eds. K. Dörtlük, B. Varkıvaç, T. Kahya, J. des Courtils, M. Doğan-Alparslan & R. Boyraz, *III. Uluslararası Likya Sempozyumu, 7-10 Kasım 2005 Antalya, Sempozyum Bildirileri I*. Antalya, 243-251.
- Erol A. F. & Tamer D. 2017, "Ordu-Fatsa Cıngırt Kayası Kazısı Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseleri". *Anadolu/Anatolia* 43, 111-145.
- Ersoy A. 2013, "Smyrna / İzmir Kazıları Kalıp Yapımı Kâseleri ve Kabartmalı Kaplar". *Tüba-ked* 11, 31-50.
- Foss C. 1994, "The Lycian Coast in the Byzantine Age". *Dumbarton Oaks* 48, 1-52.
- Gassner V. 1997, *Das Südtor der Tetragonos-Agora. Keramik und Kleinfunde* (FiE 13 1/1). Wien.
- Grzegorzółka S. 2010, "Megarian" Bowls from the Collection of the Kerch History and Culture Reserve. Warsaw.
- Gros J.-S. 2013, "La céramique hellénistique à Délos: Essai de quantification des productions dans le matériel des fouilles de L'aphrodision de Stésiléos". Eds. N. Fenn & C. Römer-Strehl, *Networks in the Hellenistic World. According to the pottery in the Eastern Mediterranean and beyond*. Oxford, 143-152.
- Guldager -Bilde P. 2010, "F Mouldmade bowls". Eds. N. A. Lejpunskaja, P. Guldager-Bilde, J. M. Hojte, V. V. Krapivina & S. D. Kryžickij, *The Lower City of Olbia 1. (Sector NGS) in the 6th Century BC to the 4th Century AD*. Aarhus, 269-288.
- Güçlü M. 2010, "Selçuklulardan Cumhuriyet'e Demre Bölgesi". Ed. N. Çevik, *Arkeolojisinden Doğasına Myra/Demre ve Çevresi*. Antalya, 305-318.
- Gürler B. 1994, *Metropolis'in Hellenistik Dönem Seramiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi. İzmir.
- Gürler B. 2000, "Yeni Kronolojik Veriler Işığında İonia Kalıp Yapımı Kâselerinin Bazı Serilerinin Değerlendirilmesi". *Belleten* LXVI/240, 419-426.
- Hellenkemper H. 1993, "Lykien in die Araber". Eds. J. Borchardt & G. Dodesch, *Akten des II. internationalen Lykien Symposion I, Wien 6-12 Mai 1990*. Wien, 99-106.
- Hellström P. 1965, *Labraunda II/1. Pottery of Classical and Later Date Terracotta Lamps and Glass*. Lund.
- Işık F. 1994, "Pttara, im Land vom hethitischen Lukka und homerischen Lykia". *Lykia* I, 1-11.
- İşkan H. 2016, "Likya Birliği ve Eyalet Başkenti: Patara". Eds. H. İşkan & E. Dündar, *Lukka'dan Likya'ya. Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi*. İstanbul, 142-165.
- Jones F. F. 1950, "The Pottery". Ed. H. Goldman, *Excavations at Gözli Kule, Tarsus I. The Hellenistic and Roman Periods*. Princeton, 149-296.
- Jones R. 2018, *Hellenistic Moldmade Bowls: Tracking the Connection Between Wares and Motifs*. Unpublished master's thesis, Brandeis University. Massachusetts.
- Kaya Zenbilci İ. 2021, "Kozalak: Sanat Tarihi Bağlamında Bir Motifin Gizemini Okumak". Ed. İ. Kaya Zenbilci, *Orta Çağ'dan Postmodernizme Sanat Tarihi Okumaları*. İstanbul, 212-250.
- Kenrick P. M. 1985, *Excavations at Sidi-Khrebish Benghazi (Berenice) 3/1: The Fine Pottery*. Tripoli.
- Korkut T. 2007, "Antik Çağlarda Amphiktionia, Symmachia, Sympoliteia Yapılanmaları ve Likya Birliği". Eds. B. Can & M. Işıklı, *Doğudan Yükselen Işık Arkeoloji Yazıları. Atatürk Üniversitesi 50. Kuru-*

- luş Yıldönümü Arkeoloji Bölümü Armağanı. İstanbul, 129-139.
- Korkut T. 2015a, "Geçmişten Günümüze Tlos". Ed. T. Korkut, *Arkeoloji, Epigrafi, Jeoloji, Doğal ve Kültürel Peyzaj Yapısıyla Tlos Antik Kenti ve Teritoryumu*. Ankara, 5-9.
- Korkut T. 2015b, "Arkeolojik Kalıntılar". Ed. T. Korkut, *Arkeoloji, Epigrafi, Jeoloji, Doğal ve Kültürel Peyzaj Yapısıyla Tlos Antik Kenti ve Teritoryumu*. Ankara, 12-65.
- Korkut T., G. Işın, T. Takaoglu & B. Özdemir 2015, "Tlos Antik Kenti Yakınlarındaki Tavabaşı Mağarası Kaya Resimleri". *Tüba-ar* 18, 37-49.
- Kossatz A. U. 1995, *Funde aus Milet, 1: Die megarischen Becher*. Berlin.
- Kovalenko S. A. 1996, "Some Notes on the Production of Hellenistic Mouldmade Relief Ware in the Bosporan Kingdom". Ed. G. R. Tsetschladze, *Colloquia Pontica 1. New Studies on the Black Sea Littoral*. Oxford, 51-57.
- Kögler P. 2011, "Abseits der Zentren-Zwischen den Zentren: Die importierte und nicht importierte Feinkeramik aus Lissos - Eine Studie zu den ökonomischen und kulturellen Beziehungen der Stadt im späten Hellenismus". *Iliria Reviste Arkeologjike* 34, 77-89.
- Kögler P. 2020-2021, "Lissos in Illyria, 2: A Hellenistic Fill from the Upper Town and Some Considerations on the Importance of Ceramic Debris". *Journal of Hellenistic Pottery & Material Culture* 5, 91-135.
- Körpe R. 2006, "Megarische Becher aus Assos". *Asia Minor Studien* 57, 103-111.
- Küçükaşçı M. S. 2006, "VII-XII. Yüzyıllarda Likya'ya Arap İlgisi". Eds. K. Dörtlük, B. Varkıvanç, T. Kahya, J. des Courtils, M. Doğan -Alparslan & R. Boyraz, *III. Uluslararası Likya Sempozyumu, 7-10 Kasım 2005 Antalya, Sempozyum Bildirileri I*. Antalya, 375-383.
- Lätzer A. 2009, "Studien zu einem späthellenistisch-frühromischen Fundkomplex aus dem Hanhaus 2". *Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Institutes in Wien* 78, 123-220.
- Laumonier A. 1977, *Exploration Archéologique de Delos XXXI. La céramique hellénistique a reliefs 1. ateliers 'ioniens'*. Paris.
- Lawall M. L., P. G. Bilde, L. Bjerg, S. Handberg, J. M. Hojte 2014, "The Lower City of Olbia Pontike Occupation and Abandonment in the 2nd Century BC". Eds. P. G. Bilde & M. L. Lawall, *Pottery, Peoples and Places. Study and Interpretation of Late Hellenistic Pottery*. England, 29-45.
- Levi E. I. 1974, "Keramičeskij kompleks III-II vv.do n.e. iz raskopok ol'vijskoj agory". Ed. Gajdukevič, *Ol'vija. Temenos i agora*. Moskva, 225-280.
- Λόλα Ζ. & Χαβέλα Κ. 2021, "Ανάγλυφη «ανατολικο-ιωνική» κεραμική στον μυχώ του Θερμαϊκού Κόλπου". Ed. V. Pappas & D. Terzopoulou, *Ancient Macedonia VIII. Macedonia From the Death of Philip II to Augustus' Rise to Power, Papers Read at the Eighth International Symposium Held in Thessaloniki, November 21-24, 2017*. Thessaloniki, 159-174.
- Malalas J. 1986, *The Chronicle of John Malalas*. Çev. E. Jeffreys, M. Jeffreys & R. Scott, Melbourne.
- Marksteiner T. 2012, "Die Siedlungsgeschichte der ostlykischen Polis Limyra: Ein wissenschaftlicher Essay". Ed. M. Seyer, *40 Jahre Grabung Limyra. Akten des internationalen Symposiums Wien, 3-5 Dezember 2009*. Vienna, 199-210.
- Meriç R. 2002, *Spathellenistisch-römische Keramik und Kleinfunda aus einem Schachtbrunnen am Staatsmarkt in Ephesos*. Wien.
- Mitsopoulos-Leon V. 1991, *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos. Kleinfunde 1. Teil, Keramik hellenistischer und römischer Zeit* (FiE 9,2/2). Wien.
- Moevs M. T. M. 1980, "Italo-Megarian Ware at Cosa". *Memoirs of the American Academy in Rome* 34, 165-229.
- Momigliano N., A. Greaves, T. Hodos, B. Aksoy, A. Brown, M. Kibaroglu & T. Carter 2011, "Settlement history and material culture in southwest Turkey: report on the 2008-2010 survey at Çaltılar Höyük (northern Lycia)". *Anatolian Studies* 61, 61-121.
- Moustaka A. 2017, "Das archaische Osttor des Heraion von Samos: Der archäologische Befund". *Archäologischer Anzeiger* 2017/1, 158-199.

- Özdilek B. 2015, "Andriake Sinagogu'ndan Seçilmiş Örneklerle Hellenistik ve Roma Dönemi Seramiklerine Genel Bir Bakış". *Cedrus* III, 89-117.
- Özdilek B. 2016, "Lykia Tiyatrolarına Genel Bakış". *Cedrus* IV, 139-185.
- Öz C. 2020, *Myra ve Andriake Geç Roma Dönemi Seramikleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya.
- Paczyńska K. 2000, "Czarki megaryjskie z Tanais". *Studia i Materialy Archeologiczne* 10, 159-168.
- Paczyńska K. 2009, "Fragmenty czarek megaryjskich z polskich wykopalisk w Tanais. Cz. 2". *Studia i Materialy Archeologiczne* 14, 119-129.
- Petrova A. 2014, "A Pontic Group of Hellenistic Mouldmade Bowls". Eds. P. G. Bilde & M. L. Lawall, *Pottery, Peoples and Places. Study and Interpretation of Late Hellenistic Pottery*. England, 215-231.
- Pierobon R. 1987, "La ceramica e la vita della città. Le coppe a rilievo ellenistiche". Ed. L. de Lachenal, *Studi su Iasos di Caria. Venticinque anni di scavi della Missione archeologica italiana*. Roma, 83-92.
- Południkiewicz A. 2011, "Megarian" Bowls from Tell Atrib". Eds. H. Meyza & I. Zych, *Classica Orientalia. Essays Presented to Wiktor Andrzej Daszewski on his 75th Birthday*, Warszawa, 425-439.
- Rogl C. 2014, "Mouldmade Relief Bowls from Ephesos-The Current State of Research". Eds. P. G. Bilde & M. L. Lawall, *Pottery, Peoples and Places. Study and Interpretation of Late Hellenistic Pottery*. England, 113-139.
- Rotroff S. I. 1982, *The Athenian Agora XXII. Hellenistic Pottery: Athenian and Imported Mold Made Bowls*. Princeton.
- Rotroff S. I. 2006, "The Introduction of the Moldmade Bowl Revisited: Tracking a Hellenistic Innovation". *Hesperia* 75, 357-378.
- Rotroff S. I. 2011, "The Date of the Long-Petal Bowl: A Review of the Contextual Evidence". *Z' Episthmoniki Synánttisi gi tin ellinistiki keramikí: Aiyío 4-9 Apriliou 2005, Praktiká*. Athína, 635-644.
- Rotroff S. I. 2013, "A New Moldmade Bowl from Athens". *Studies in Ancient Art and Civilization* 17, 151-159.
- Rotroff S. I. 2018, "Athenian Moldmade Bowls on Delos: Laumonier's Sample". *Bulletin de Correspondance Hellénique* 142/2, 567-692.
- Rotroff S. I. & Oliver A. 2003, *The Hellenistic Pottery from Sardis: The Finds Through 1994*. London.
- Saraçoğlu A. & Çekilmez M. 2011, "Tralleis Batı Nekropolis ve Konut Alanı Hellenistik Dönem Seramiği: 2006-2007 Buluntuları". *Colloquium Anatolicum* 10, 219-249.
- Sauer R. 1996, "Petrographische und schwermineralogische Untersuchung von Grauen Platten aus Ephesos und vom Magdalensberg". Ed. M. Herfort -Koch, *Hellenistische und kaiserzeitliche Keramik des östlichen Mittelmeergebietes*. Frankfurt, 47-54.
- Saygılı B. 2011, *Kibyra Kalıp Yapımı Kâseleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi. İzmir.
- Schneider G. 1996, "Chemische Zusammensetzung der Grauen Platten und anderer Keramik". Ed. M. Herfort-Koch, *Hellenistische und kaiserzeitliche Keramik des östlichen Mittelmeergebietes*. Frankfurt, 55-60.
- Schuler C. 2007, "Augustus, Gott und Herr über Land und Meer. Eine neue Inschrift aus Tyberissos im Kontext der spathellenistischen Herrscherverehrung". *Chiron* 37, 383-404.
- Schwabacher W. 1941, "Hellenistische Reliefkeramik im Kerameikos". *American Journal of Archaeology* 45/2, 182-228.
- Šelov D. B. 1969, "Nachodki v Tanais megarskich čas". *Materialy i issledovanija po archeologii* 154, 220-247.
- Seiterle G. 1982, "Das Hauptstadttor von Ephesos". *Antike Kunst* 25/2, 145-149.
- Siebert G. 1978, *Recherches sur les ateliers de bols à reliefs du Péloponnèse à l'époque hellénistique*. Paris.
- Šurgaja I. G. 1962, "O proizvodstve ellinističeskoj rel'efnoj keramiki na Bospore". *Materialy po Archeolo-*

- gii Severnogo Pričernomor'ja* 4, 74-79.
- Şahin I. 2011-2013, "Apollon Klarios Kutsal Alanı Propylon Sektöründen Hellenistik Kalıp Yapımı Kâseler". *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi* 11, 49-62.
- Takaoğlu T., T. Korkut, B. Erdoğan & G. Işın 2015, "Archaeological evidence for 9th and 8th millennia BC at Girmeler Cave near Tlos in SW Turkey". *Documenta Praehistorica* XLI, 111-118.
- Takmer, B. (2006), *Lex portorii provinciae lyciae: Lykia eyaleti gümrük yasası*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya.
- Tamsü Polat R. 2016, "Mold-Made Bowls from Teos Hellenistic City Wall Excavations". *Colloquium Anatolicum* 15, 108-131.
- Thompson H. A. 1934, "Two Centuries of Hellenistic Pottery". *Hesperia* 3/4, 311-476.
- Thomsen A. 2020, "Das Xanthostal in archaisch-klassischer Zeit. Eine archäologische Bestandsaufnahme". Ed. M. Zimmermann, *Das Xanthostal Lykiens in archaisch-klassischer Zeit. Eine archäologisch-historische Bestandsaufnahme*. Göttingen, 12-107.
- Tıbikoğlu H. O. 2021, *Myra Kaya Mezarları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya.
- Troxell H. A. 1982, *The Coinage of the Lycian League*. New York.
- Tsantila V. 2004, "Ανάγλυφοι σκύφοι από της ανασκαφή των νεώσοικων των Οϊνιαδών. Μια πρώτη παρουσίαση/ Skyphoi with Relief Decoration from the Excavation of the Oiniadai Ship-Sheds. A first presentation". *Β' Διεθνές Ιστορικό και Αρχαιολογικό Συνέδριο Αιτωλοακαρνανίας, Αργίτιο 29-31 Μαρτίου 2002*. Αργίτιο, 311-332.
- Varmaz Ş. 2015, *Patara Su Yolu Çalışmalarından Ele Geçen Hellenistik Dönem Seramikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi. Denizli.
- Vogeikoff -Brogan N. 2000, "Late Hellenistic Pottery in Athens: A New Deposit and Further Thoughts on the Association of Pottery and Societal Change". *Hesperia* 69/3, 293-333.
- Waagé F. O. 1948, "Hellenistic and Roman Tableware of North Syria". Ed. F. O. Waagé, *Antioch on the Orontes IV/1. Ceramic and Islamic Coins*. Princeton, 1-60.
- Waldner A. & Ladstätter S. 2014, "Keramik". Eds. H. Thür & E. Rathmayr, *Hanghaus 2 in Ephesos: Die Wohnlichkeit 6 Bauefund, Ausstattung, Funde*. Wien, 435-588.
- Waldner A. 2020, *Die Chronologie der Kuretenstraße* (FiE XI/4). Wien.
- Wiegand T. & Schrader H. 1904, *Priene. Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895-1898*. Berlin.
- Yedidağ T. Y. 2015, "Dorylaion Kalıp Yapımı Kaseleri". *Olba* XXIII, 235-272.
- Yorulmaz L. 2019, *Kurul Kalesi Hellenistik Dönem Seramikleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi. Ankara.
- Yücel Şenyurt Ş. & Yorulmaz L. 2020, "Kurul Kalesi Kazılarında Ele Geçen Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler". *Seleucia* X, 297-327.
- Ziegenaus O. & de Luca G. 1975, *Das Asklepieion. Der nördliche Temenosbezirk und angrenzende Anlagen in hellenistischer und frühromischer Zeit* (Altertümer von Pergamon 11/2). Berlin.
- Žuravlev D. & Žuravleva N. 2014, "Late Hellenistic Pottery and Lamps from Pantikapaion: Recent Finds". Eds. P. G. Bilde & M. L. Lawall, *Pottery, Peoples and Places. Study and Interpretation of Late Hellenistic Pottery*. England, 255-286.